Ч. 245 (15.046). Львів, пятниця 4. листопада 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Постанови віденського арбітражу.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ВТРАТИЛА — УЖГОРОД, МУКАЧЕВО І БЕРЕГІВ, СЛОВАЧЧИНА — КОШИЦІ, ЛУЧИНЕЦЬ І НОВІ ЗАМКИ.

У середу в 6-ій вечером арбітражний суд, що зібрався у віденськім Бельведері, видав у справі мадярських ревіндикаційних домагань супроти Карпатської України та Словаччини рішення ось такого змісту:

„На основі запрошення, яке вислали чехословацький та королівсько-мадярський уряд до німецького та королівсько-італійського уряду, щоб вони рішили справу територій, яких домагається Мадярщина, та на основі виміни нот між заінтересованими урядами у 30. дні жовтня 1938 року, німецький міністр фон Ріббентроп та міністр закордонних справ його королівської милости короля Італії та цісаря Етіопії, гр. Чіяно зібрались у Відні; в імени своїх урядів, по порозумінні з королівсько-мадярським міністром закордонних справ де Канія та чесько-словацьким мін. зак. справ Хвальковським, видали вони ось таку постанову:

1) Території, які Чехословаччина має відступити Мадярщині, назначені на мапі, яку долучено до протоколу. На місці визначить границю спільна делімітаційна комісія, мадярсько-чесько-словацька.

2) Чехословаччина має відступити Мадярщині території, признані їй арбітражом, постепенно від 5. до 10. листопада 1938 р. Поодинокі етапи відступлення та занимання і обсаджування тих територій та інші подробиці устійнить спеціяльна мадярсько - чехословацька комісія.

3) Чехословацький уряд обовязаний забезпечити порядок евакуації та віддати Мадярщині признані їй території у відповіднім етапі.

4) Поодинокі питання, які повстануть у звязку з відступленням територій, як справи державної приналежности та опції, рішатиме мадярсько-чехословацька комісія.

5) Спільна мадярсько-чехословацька комісія видасть також подрібні постанови, для забезпечення мадярського населення, що лишиться ще у Чехословаччині та для забезпечення прав немадярського населення, що перейде під владу Мадярщини.

6) Якщо зворот признаних Мадярщині територій спричинить господарські чи комунікаційні трудноші для територій, які остають при Чехословаччині, королівсько-мадярський уряд зробить все, що тільки буде можливе, щоб у порозумінні з чехо-словацьким урядом усунути ці трудноші.

7) Якщоби, при реалізуванні арбітражного рішення, повстали якісь труднощі та сумніви, уряди королівсько-мадярський та чехословацький порозуміються безпосередньо між собою. Якби у якійсь справі вони не могли дійти до порозуміння, цю справу мають вони предложити німецькому та королівсько-італійському урядові для остаточного рішення.

Відень, 2. дня листопада 1938 р.
(—) Галеаццо Чіяно.
(—) Йоахим фон Ріббентроп.

Куди йдуть нові кордони.

На підставі арбітражного рішення Мадярщина дістане тепер 1,064.000 мешканців і 12.400 квадратних кільометрів. Нову державну границю між Мадярщиною, Словаччиною та Карпатською Україною, визначену арбітражною комісією повели в той спосіб:

Від давньої державної границі на полудне від Братислави нова границя йде на північ від залізничої лінії Братислава — Нові Замки, окружує на північний захід місто Ерсекуйвар, біжить на північний схід і північ від Равлів безпосередньо при залізничій лінії Левіце — Зволен. Оба ці міста припали Мадярщині. На схід від Левіц границя йде через простір Ейпель, менш більш у віддалі 30 км. на північ від дотепершної границі. В дальшому бігу границя йде на північ від міста Лучинець і Рімска Собота. Оба ці міста відходять до Мадярщини. Далі границя скермовується на північний схід, займає місто Йольшва й недалеко Рожняви межує безпосередньо з німецьким, долішньо-спишським національним тереном. Відтак границя загинається на північ, займаючи місто Кошиці, наближується на півдні до дотеперішної мадярської границі в полудневім напрямку аж до точки к. 30 км. на північ від залізничого вузла Шатораліяуйгелі до давньої мадярської границі. Відти нова границя йде на схід аж до точки на північ від Ужгороду, який признали мадярам. У дальшому бігу новий кордон переходить на північний схід від румунської прикордонної стації Гальмеї й веде до давньої мадярської границі.

Із важніших міст при Словаччині залишається Братислава й Нітра. При Карпатській Україні залишається Севлюш і Хуст.

Мадярщина дістала міста: Нові Замки, Левіце, Люченець, Зволен, Кошиці, Ужгород і Мукачево.

—o—

Коли мадяри обсадять новоприлучені простори?

Як говорять у політичних колах Будапешту, між мадярськими і чехословацькими військовими експертами, які зібрались у Братиславі, дійшло до порозуміння, на основі якого мадяри обсадять новоприлучені простори у 4-ох етапах, а само:

1) в суботу 5. ц. м.: Острів Житно (Шіш) на Дунаю;
2) в неділю 6. ц. м.: Комарно і Берегів;
3) в понеділок 7. ц. м.: Лученець, Рімску Суботу і Рожняву;
4) у вівторок 8. ц. м.: Кошиці.

—o—

Горі імієм серця!...

Львів, 3. листопада 1938.

Хто тільки зпоміж українців у широкому світі має дома радіо-приймач, сидів при ньому вчора від 6. год. попол., суваючи так довго стрілкою по чеських та німецьких радіовисильних стаціях, аж поки — коло 9-ої вечора — не залунав (найперше в німецьких радіостаціях) комунікат із присудом віденського арбітрального суду. Прилипли до радієвих скриньок українські вуха і тривожно бились українські серця. І коли до кінця пролунало останнє слово — розтеряно гляділи одні українські слухачі на других і тремтіли їм губи, коли повторювали зачуте, щоб перевірити, чи може не помилилися, може кепсько дочули.

Перше враження — дуже гнітуче. Берегів, Мукачів і столиця Карпатської України Ужгород — переходять назад під владу мадярів. Переходить більша частина залізничого шляху, единого, який вязав країну з Европою. Яких сто тисяч українського населення переходить до Мадярщини з виглядами поділити долю кількадесяти тисяч тих своїх земляків, які вже досі находились у границях мадярської держави. Віденські судді вирішили таке, на що ніколи український нарід не був би погодився. Але в тому й річ: український нарід у даному випадку не мав голосу. У цілій своїй жорстокій висоті виявилася правда, про яку ми на цьому місці кількакратно в останніх хвилюючих тижнях писали, перестерігаючи земляків перед надто поквапним оптимізмом: не можна ніколи бути певним своєї долі і своєї волі там, де людина (нарід) не є повним паном самого себе, тільки предметом у чужих руках. Бо кожний предмет — це річ торгу, торгу, який іде не за інтереси предмету, тільки підмету: за інтереси тих чужих чинників, які грають ролю вирішну. Не можна ніколи на 100% утотожнювати своїх інтересів з чужинецькими, бо ніколи вони тотожні бути не можуть. Певними можемо бути тільки того, що залежить виключно від нас самих. Державні кордони українських етнічних земель покищо не залежать від нас.

•

Після того першого гнітучого враження приходить рефлексія спокійніша, з більш позитивною оцінкою нововитвореної ситуації. Віденський присуд — це типовий зразок компромісу, який старається брати під увагу всі — навіть найбільш суперечні собі — інтереси сторін, міжнародні течії та тенденції. Очевидно, що вислід мусить бути такий, який — кожному щось даючи і чогось, чого він бажав, не даючи — нікого вповні не задовольняє. Очевидно, що в оцьому компромісі — при всіх болючих для Карпатської України ударах — є і корисні моменти.

Отже: компроміс між мадярськими та карпато-українськими інтересами полягає у тому, що мадяри дістали два найважніші закарпатські міста, залізницю і великий відсоток немадярського населення, але не дістали карпатських гір як північної стратегічної бази, ані не обхопили з півночі Семигороду. Зате українці втратили два міста і сто тисяч земляків, але збереглн правно-політичну особовість, зберегли

саму державно-автономічну екзистенцію. Між італійськими та німецькими інтересами прийшов такий компроміс, що обидві ці держави можуть перед мадярами виказуватися своєю протекцією супроти них. Чехословаччина, як держава, дістала новий удар (словацький спікер з Кошиць плакав, коли казав про долю, що стрінула його земляків і рідне місто), але Мала Антанта дістала ту потіху, що Румунія матиме надалі безпосередній шлях експорту своїх товарів на вхід, а на сторожі ревізіоністичних апетитів Мадярщини супроти Румунії і Югославії поставлено етнічний принцип. Навіть офіціяльні польські кола вважають віденський присуд компромісовим, бо — мовляв — вправді нема спільної мадярсько-польської границі, але залишається надія, що вона ще буде...

Нам видається, що вчорашнє рішення **остаточне.** Якщо трактувати новий стан кордонів у середущій Европі, як провізорію, то хіба тому, що дійсно треба сподіватися нового потрясення, але воно буде напевне більше, ніж те, що його пережила Чехословаччина: це буде зудар за новий вигляд уже не середущої, а східньої Европи, а тоді українці будуть уже не предметом, а підметом міжнародного права. Коли у вчорашньому присуді не казалося про гарантії для нових границь (цей момент підкреслює коментар ПАТ-а на доказ провізоричного характеру рішення) — то це річ цілком льогічна: адже у Відні радив лише арбітральний суд, запрошений Чехословаччиною та Мадярщиною для вирішення спірних територіяльних питань, і ніяке інше питання не підлягало компетенції того суду. Нема ніякого сумніву, що після того, як Мадярщина приняла вчорашній присуд, після полагоди всіх чесько-німецьких та словацько-польських граничних справ справа міжнародніх гарантій для нової держави чехів, словаків та українців позитивно перерішена. І колиб навіть не прийшло до такого формального гарантійного акту, то моральне зобовязання чотирьох великих держав, які заангажувались у Мінхені і Відні, таке величезне, що ледви, чи можна буде його комунебудь злегковажити та обійти.

*

Таким робом перед українським Закарпаттям відкривається нова сторінка історії. Воно вступає на новий шлях. Нелегкий він, але і не безнадійний. На іншому місці подаємо подробиці щодо того, що при Карпатській Україні залишилось і щодо можливостей її розвитку. Треба буде починати від творення нової столиці краю і влаштовування у ній всіх краєвих установ. Одним із найближчих етапів праці буде теж проведення нового залізничого шляху (до цього зобовязана Мадярщина на основі 6-ої точки арбітральних постанов) та автостради, яка була раніш запроектована. Нема сумніву, що до цих робіт буде заангажований рідний і чужинецький капітал, зацікавлений у тому, щоби втримати вигідну безпосередню сполуку між західною Европою та Румунією. Мусять бути впорядковані віроісповідні справи, так само, як впорядкували вже справу української берегівської гімназії, перенесеної до Білок уже відразу у передбаченні, що прикордонний Берегів буде втрачений. Упромисловлення краю заступить населенню заробітки, що їх колись давала мадярська долина, і надолужить занедбання, що їх допустився чехословацький уряд.

Все це — повторюємо — справа праці й енергії, власних сил і віри у власні сили автономного карпато-українського уряду та закарпатських українців. Ми були тільки предметом і тому **не могли** дістати задовольнення наших претенсій у 100%. Але вже збереження самої засади самостійної Карпатської України у федеративнім звязку з Чехо-Словаччиною є великим українським здобутком.

І тому — горі імієм серця! **ік.**

Впов Передплатникам до відома!

Наше конто в ПКО Варшава ч. 143322 закрите. Просимо всі складанки з цим числом знищити і всі вплати пересилати тільки

Складанками ПКО ч. 504060

або розрахунковими переказами

ч. 19

З польської преси.

Де кум, де коровай...

Ми звикли вже до ріжних історій, що їх виписує польська преса про нас та про нашу справу і це нас ні трохи не зворушує. Не тільки не зворушує, але й не цікавить. Та всеж не можемо стриматися, щоб не подати до відома наших читачів „увеселенія ради" істеричної статті тижневика **„Повстанєц"** (ч. 39), що виходить у Катовицях. Цей тижневик знайшов ні більше ні менше тільки українську небезпеку на... Шлеську. Корінь тієї небезпеки, очевидна річ, — *Маслосоюз.*

„Українці починають заливати Шлеськ. Число українців на Шлеську постійно росте. Головний їх бастіон — це відділи ославленого Маслосоюзу, що є поважною конкуренцією для місцевого молочарства.

Той Маслосоюз — це інституція, що сама варта окремої статті. Він на диво залюбки намагається примістититися якнайближче німецького консуляту, що викликає в обсерватора низку висновків. Персонал тої кооперативи теж особливий; досить згадати, що навіть її шофер — то матурист".

Справді, цих особливостей Маслосоюзу досі ніхто не відмітив. Аж пан К. Б. з „Повстаньца". Трапилоси, що відділ Маслосоюзу в Катовицях має льокаль близько німецького консуляту, то п. К. Б. вже робить з цього висновок, що Маслосоюз взагалі така установа, що „залюбки намагається приміститися якнайближче німецького консуляту". Шкода, що п. К. Б. не підкреслив, що донедавна і відділ Маслосоюзу в Катовицях і німецький консулят містилися в одних сінях, тільки в останньому часі німецький консулят випровадився на інше місце. Чи не варто булоб зробити з цього теж якогось висновку? Або з тим шофером-матуристом! Добре булоб, якби п. К. Б. потрудився до нас, до Галичини, то побачив би тут більше таких особливостей. Не тільки в Маслосоюзі. У нас інжинір електро-технік, з дипльомом носить на власних плечах мішки з яблоками на ринок, у нас люди з докторатами фільософії продають у сільських кооперативних крамницях, у нас абсольвентки університету чи укінчені семинаристки виконують по фабриках найчорнішу роботу. Так, наша Галичина особлива країна. В українців навіть найпідрядніші становища і найменші посади обсаджені людьми з університетською або щонайменше середньою освітою. Пан К. Б. певно цього не знає. Бо якби знав, то кричав би ще голосніше про українську небезпеку. Зрештою, його ця українська небезпека на сході не дивує. Він руками й ногами бореться проти українського заливу на Шлеську.

„Ця кооператива (Маслосоюз) сперта на кредитах „Земельного Банку Гіпотечного" вбиває польський молочарський промисл на Шлеську. А звідки має гроші той український банк? А щож дістав у 1937 р. від банків: Польського, Рольного і Краєвого Господарства **два міліони** кредиту. Все те державні гроші. І за гроші польської держави робиться на Шлеську господарську диверсію, не кажучи вже про інші речі, що їх робиться неофіційно".

Лишім справу кредитів Земельного Банку Гіпотечного та справу „державних грошей". Якби так іти за льогікою п. К. Б., то можна булоб мати ріжні претенсії до ріжних людей та установ за „державні гроші". Тай сам п. К. Б. мабуть не дав би відповіди на питання, що це таке „державні гроші". Але до речі: Маслосоюз не користується в цьому моменті ні одним сотиком кредиту в Земельнім Банку Гіпотечнім. Таким чином вся історія з господарською диверсією за „державні гроші" на Шлеську відпадає. Але п. К. Б. не йде тільки про ту „господарську диверсію Маслосоюзу".

„Крім Маслосоюзу маємо на Шлеську ряд українців у важкому промислі і деінде. Пощо їх приймають невідомо. Коли ще ряди поляків-незалежників залишаються без праці на Шлеську, не треба давати праці чужим. Не треба цього робити хочби

ВАСИЛЬ ВИШИВАНИЙ. 3

У.С.С.-ці з весни 1918 р. до перевороту в Австрії

Так стояли ми з півтора місяця в Александровську, аж нагло дістали ми наказ, щоб відїхати до Єлисаветграду. За два дні через Катеринослав заїхали туди, де і виконували службу залоги. Тяжко доводилось нам прощатись з нашими приятелями і мабуть їм тяжко було на серці!

Тільки щойно ми виїхали, як тамошній гетьманський комісар закрив наш український часопис „Січ", а наших двох стрільців-редакторів замкнув до тюрми. Я зараз довідався про те через наших селян і післав грубу депешу до австр. команди, яка в Александровську залишилась, щоб вона негайно випустила стрільців на волю. І дійсно це помогло — за два дні вони були у мене в Єлисаветграді і оповідали мені, як там тепер гуляють чорносотенці! — І тут вертаюся до старої теми: — це все улаштував був австр. військ. авдитор (суддя) д-р Байхер з Перемишля, завзятий вшехполяк. З тим типом мав я особисто неприємну справу, бо той чоловік прийшов в одній справі допитувати мене як свідка і вічно говорив про „русінів", а ніколи про українців, так, що я обурився і в очі йому сказав, що не дамся допитувати і викинув його за двері. Наслідком того було, що австрійська команда прислала мені „айнен штренген Фервайс"; це для старшин рід кари, бо йде на лісту кваліфікаційну і через те старшина не може так скоро авансувати.

Єлизаветград це велике, виключно фабричне місто. Є там багато робітників і австр. військ. влада остерігала нас перед ними. Скоро ми переконались, що це дуже гарні люди і ми дуже дружно з ними жили. Ми стояли тоді під командою 7-ої австр. дивізії, яка дуже ворожо ставилась до нас і то з ясних причин. Вибачте, що так отверто пишу, але це все факти і правда. Командантом її був старий генерал, який не орієнтувався цілком у нашій справі, так само і не орієнтувався у військових справах! Зате він, правда вже старий, любився в одній московці (кажуть, що це була навіть якась княгиня) і ця пані кермувала ним. Я зараз виїхав до Відня, де вдалось мені, щоб його змінили, одначе його наслідник мадяр не був кращий. При дивізії був начальником розвідки жид-поляк п. Епштайн, який усю свою роботу зосередив на інтригах проти УССтрільців. І цього я висадив і вдалося мені на його місце дати щирого українця поручника Кізюка з Бучача. Тоді зараз краще стало. Таксамо при вищій команді корпуса був наш чоловік сотник Федитник. Оба вони нам дуже помагали і я їм багато завдячую і тим самим УСС-ці. Всі доноси, які вони діставали на нас, пересилали мені, замість пересилати їх до австр. начальної команди.

Тоді вже був у нас і д-р Володимир Старосольський, котрого я і всі стрільці дуже любили. В Єлисаветграді були тільки наші боеві частини а близько міста стояв ще кіш УСС-ів, який приїхав з Галичини на вишкіл, під командою д-ра Н. Гірняка чи точніше Гриця Косака. Я мав тоді плян збільшити стан боевий УСС-ів і тому утворив новий курінь, командантом якого став д-р В. Старосольський. Я все спільно працював з д-ром Старосольським і нам спільно вдалось урятувати життя деяким українцям, які вже були засуджені на смерть.

Той новий курінь, на жаль, як такий не довго істрував. Австрійська Комда 7. дивізії довідалась зі звітів стану, що я утворив нову частину УСС-ів, яких вони взагалі вважали за „небезпечних".

І скоро прийшов наказ розвязати цей курінь. Якже тепер задоволити обі сторони? Ми на папері розвязали цей курінь, але в дійсности ми доповнили ним старі частини УСС-ів так, що стан був більший, як це було приписане, але на папері, в звітах все було в порядку! Гуцульська сотня УСС-ів, що стояла в Масляниківці (село біля міста) зорганізувала малий театр, що в ньому тільки грали самі аматори-Стрільці. Він був поміщений в одній стодолі і коли вистави були двічі на тиждень, то все село було присутнє а по виставі були танці і наші хлопці весело гуляли з тамошніми дівчатами до ранку. Як зранку була якась служба, то всі, хоч і гуляли до рана, тримали її гостро; із того видно, яке добре було це військо.

(Докінчення буде).

тому, що ніхто не сумнівається щодо льояльности цих панів... Шлеськ має для Польщі значіння не тільки господарське, але й стратегічне... Відібрання того куска землі не прийшло нам легко. Тоді була тут тільки одна меншина: німецька. Видно, цього було мало, бо з часом допустили до створення другої, жидівської, якої ми тут не знали. Тепер починають творити третю: українську. Виринає питання: кому на цьому залежить? Хіба не польській державній рації".

Ця „українська меншина" на Шлеську тим небезпечніша для п. К. Б., що „німецько-українські й українсько-німецькі симпатії відомі не від сьогодні і ростуть з кожним днем. Добре це знаємо".

А переконання п. К. Б. про ті симпатії підтримує факт посвячення в Берліні величавої „збудованої за державні гроші", православної церкви. Це торжество — як пише п. К. Б. — мало німецько-українсько-російський характер. Отже коли Гітлер підтримує православну церкву — розумує п. К. Б. — і митрополит Шептицький виступає в обороні православних, а дотого „німецький уряд дає на українську пропаґанду в Польщі 25 міліонів золотих" — то для п. К. Б. ясне: залив Шлеська українцями мусить стояти у тісному звязку з тим усім. Т. п. К. Б. пише і читачі „Повстанця" напевно в усе те вірять. Що-ж, тепер мода на такі інформації і статті.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

Серед нових музичних творів до Шевченківського ювилею: одноактова опера Вериківського „Сотник" і опера харківського композитора Костенка „Назар Стодоля".

Малярі Мищенко, Носко, Сударик, Трохименко працюють над полотнами, що зобразять дитячі й юнацькі роки поета.

Кравченко, Гончарук, Азовський малюють картини на теми з заслання Шевченка. Шульга працює над сюжетом „Шевченко на пароплаві повертається з заслання". Професор Бурачек малює картину на тему „Царська варта на могилі Шевченка", а маляр Мищенко — „Могила Шевченка".

Харківські ґрафіки готують твори на тему „Жінка в поезії Шевченка".

Українська ґалерія картин Шевченка орґанізує для колгоспів 15 пересувних вистав з фоторепродукціями з картин Шевченка.

Співочі, музичні і драматичні колгоспні гуртки працюють над Шевченківським репертуаром. По багатьох колгоспах відбуваються систематичні читання творів Шевченка. По деяких районах орґанізуються конкурси, на найкраще читання Шевченкових творів.

Світозар Драгоманів передав Шевченківському комітетові портрет Шевченка, що його року 1894 чернигівці надіслали батькові з приводу 30 роковин наукової й публіцистичної діяльности. Є дані думати, що цей портрет 60×80 цм. є праця відомого маляра Крамського. Передано також фотографію славнозвісного англійського артиста-траґіка Ольдріджа, яку він подарував дружині Михайла Драгоманова, Людмилі, захопившися її виступом у живій картині на тему „Катерини" Шевченка.

ОДЕСЬКІ СПРАВИ.

Минає 50 років Одеського державного театру опери. Цей театр, що його збудував архітект Гільнер року 1887, є один з найкращих не тільки на Україні, але навіть і в Европі. Минулого року Одеський оперний театр святкував 10-річчя своєї українізації.

Року 1939 минає 110 років існування Одеської наукової бібліотеки, у фондах бібліотеки переховують неоцінені рукописи, першодруки, рідкі книжки.

В Одесі повстала колись вперше кінематографія в російській імперії в невеличкому приватному ателє Ханжонкова. Тепер там величезна кіностудія. Правда, року 1937 в ній викрито чимало „націоналістичних ворогів народу", майже всі її фільми визнано за контрреволюційні, але тепер ретельно підшукують нових авторів для сценаріїв, нових режисерів, акторів.

В Одесі є український театр революції. Він вирішив зробити революцію і в театральній драматичній справі. „Контрреволюційні буржуазні націоналісти" проповідували теорію про неможливість ставити на українській сцені твори відомого російського драматурґа Островського головно з життя московських купців. Але ось молодий драматурґ Плоткін став перекладати українською мовою комедії Островського, а Одеський театр революції „вперше в історії українського театру" розпочав їх ставити. „Глядачі добре приймають" ці речі. Треба думати (так принаймні думає московська „Правда"), що Островський матиме в репертуарі українських театрів своє почесне місце. Можна думати й інакше.

У КИЇВСЬКОМУ ОПЕРОВОМУ ТЕАТРІ.

У найближчому часі премієра — новий балет за поемою Пушкіна „Кавказький бранець". А далі поновлюється в новому художньому оформленні „Князь Ігор".

„ОБОРОННА ЛІТЕРАТУРА".

У спілці совітських письменників У відбулася нарада письменників, поетів і тургів разом з представниками штабу ки особливої військової округи. Обговорюва матичний плян видання масової літерату армії й фльоти та участь у цьому украї письменників. Учасники наради взяли н деякі зобовязання дати високоякісні тво військові теми.

ДУМА ПРО ОСТАПА НЕЧАЯ.

Поети Бажан, Воскрекасенко, Гарцм логанівський, Гонтар, Гончаренко, Дм Кондратенко, Корнійчук, Малишко, Пер ський, Рибак, Рильський, Сосюра, Собко, лаєвський, Тичина, Усенко, Шеремет і склали колективну поему-думу про Оста чая, присвячуючи її у двацятиріччя комсо

Як у нашого Нечая
Слава на півсвіта,
Що вже гляне — серце вяне,
В кого юні літа...

Звичайно Нечай разом з богунцями, в складі першої кінної армії „мудрий ст Сталін, потім Нечай ліквідує куркульню, я су, бє „самураїв" біля озера Хасан і знову йому „вожд його могучій"...

Довга поема...

А „ВОРОГИ НАРОДУ" ДАЛІ ПРОЛАЗ

Парторґанізація фабрики імени Сталі Сталіному, прийнято до партії одну л (прізвище його зазначено тільки літерою працював на відповідальній посаді на ф Там викрито „ворога народу", „шпигуна, киненого зза кордону".

У червні ц. р. на другого й третього таря Дніпропетрівського обласного парт комітету обрано (і не таємним голосув Черненка й Бондаренка. А в жовтні ц. р. лось, що Черненко і Бондаренко — „наці тичні вороги народу". Зрозуміло їх ліквід а на їхне місце обрано знову, мабуть п певніших — Фролкова та Грушевського.

З українського життя в Югославії.

Сербська преса про українські справи. — Ювілей Громади. — Нова Управа Громади.

Білгород, 28. жовтня 1938.

Перед кількома місяцями зустрінути в білгородських сербських щоденниках якусь вістку, в котрій би згадували слово „Україна" чи „українській", було великою рідкістю.Колиж на міжнародньому ґрунті виплила несподівано справа Закарпатської України, нема майже дня, щоб українські справи не згадували на сторінках місцевої преси. Крім ріжних телеґрафічних вісток, появилося і кілька більших статтей про Закарпатську Україну, а найбільш поширений тутешній щоденник „Политика" помістив кілька цікавих кореспонденцій від свого співробітника. З цих кореспонденцій особливо цікава була одна ілюстрована мапою земель, які заселюють українці, з додатком потрібної, до речі не зовсім точної, статистики.

Зміст статтей, хоч не завжди цілком для нас прихильний, але й не ворожий, а більш-менш обєктивний. Цьому багато допомагає за Мадярщини на наше Закарпаття. Взагал останніх днів викликали велике зацікавле симпатії до наших справ навіть у широк сах населення, для котрих українська була або китайською азбукою, або „росі хорватським питанням".

В цих часах нашої популярности в м пресі білгородська Громада саме святкув сятиріччя свого існування, що теж з відгук у пресі. Офіціоз місцевого мініс закордонних справ „Време" крім заміт Громаду вмістив також і світлину управ мади.

Саме свято Громади відбулося 15. в помешканні Громади, яке було переп публикою. Програма свята складалася з рату голови Громади п. В. Андрієвськог сять років Громади", читання по

...ацій, концертового відділу та вистави ...тівки з життя Громади „Небезпечне то...о“. Програма була добре підібрана і ви...Ц вміло: пані В. Доможирова і А. Сидо...а панове П. Волошин, Я. Прокопюк, М. ...кий, М. Солтоновський, М. Дорник, М. ...й і М. Задорожний. Проф. М. Чубин...по мистецьки прочитав „Посланіє“ Т. ...ка.

...жовтня відбулися Загальні Збори Гро...а котрі щоденник „Правда“ прислав сво...робітника. Короткий звіт про Збори та ...нової Управи принесло, крім „Правди“, ...і „Време“. До нової Управи Громади ...и такі особи: В. Андрієвський — голова, М. Заполенко — заст. голови, М. Тумір — секретар, Я. Прокопюк — скарбник, і С. Заполенко — бібліотекар. Ревізійна Комісія: П. Волошин, Я. Солтоновський та Я. Ложченко.

Не зайвим буде зазначити, що відозва Громади, яку вона видала з нагоди свого десятиліття і в якій закликала місцевих українців до обєднання, мала дуже малий відгук. Ворожо настроєні до Громади кола не змінили свого становища і воліють і надалі лишитись осторонь від тутешнього українського життя. Прикре явище, бо теперішні часи вимагають не підсилювання незрозумілої упертости та особистих амбіцій, лише жертви, праці й обєднання.

В. Анський.

Що писало „Діло“ 50 років тему.

Понеділок, 5 листопада 1888.

„БУДУ БЕРЕГТИ ПРАВ СВОГО НАРОДУ“.

В розмові з представником молодочеського органу „Народні Лісти“ український посол до австрійського парляменту о. Озаркевич висказав думку, що український парляментарний клюб, який складався з чотирох послів, хоч невеличкий, нераз своїми голосами переважив справу, на якій залежало урядові, але уряд за те ніколи не слухав голосу українських послів, як вони виступали в обороні інтересів українського народу. „Якби надалі — говорив о. Озаркевич — мала виявлятись така цілковита неввага на нас, то я бодай у клюбі не витриваю і буду, не зважаючи на всі клюбові вязи берегти прав свого народу. Нащо маємо служити за видовище, що ігноровані й занедбувані щиро й вірно підтримуємо уряд і збільшуємо голоси правиці? На цей випадок булоб краще, якби клюб розвязався, а кожний з нас працював самостійно згідно зі своїм найкращим пересвідченням. Маємо багато важних причин аби ми виступали як заступники руського народу без уваги на уряд і правицю“.

РЕПЕРТУАР УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ.

Театр „Руської Бесіди“ дав у Львові 15 вистав, з них: дві оригінальні трагедії „Полуботок“ (О. Барвінського) і „Довбуш“ (О. Федьковича), побутову народню драму „Наймичка“ (Карпенко-Карий), дві драматичні картини з народнього життя „Дай серцю волю“ (Кропивницький) і „Підшиванець“, дві комедії з народнього життя „Шляхта ходачкова“ (Григоріевич) і „Лихий день“ (Мирний), комедію з міщанського життя „Перше повмирали“, три народні оперети „Сватання“, „Наталка“ і „Пошились“, одну народню оперу „Запорожець за Дунаєм“ та один уривок з опери „Вечерниці“; крім цього чотири перекладні твори: „Отвертий дім“ Балуцького і три комічні оперети: „Корневільські дзвони“, „Гаспароне“ і „Циганський барон“.

В обороні безосновно покараних.

КОМУНІКАТ

у справі останньої різдвяної коляди на „Рідну Школу“.

...я 27. жовтня ц. р. боронив д-р Франц...ь, адвокат у Львові, перед Окружним ... Карним у Львові покараних бібрецьким ...вом Михайла Зборівського і Льва Рав... Гринева пов. Бібрка за те, що 8. січня ...року в часі наших Різдвяних Свят зор...али й перевели у своєму селі збірку-ко...а Рідну Школу, чим мали вони нарушити ...и закону з 15. II. 1933 р. про публичні ... бо адміністраційна влада не видала на ...бірку окремого дозволу. В цій справі ...в Окружний Суд до ч. спр. VIII. 2. Кад. ... обох покараних старостом.

...их актах львівського окружного суду ...кено недвозначно, що — згідно з заря...м міністерства внутрішніх справ — був ...**о дозвіл властивої адміністраційної вла...збірку підчас минулого Різдва (1938) на ...Школу“** і тому всі ті збірки-коляди на ...наших воєвідств були дозволені й ле... Знаємо, що є багато більше таких кар...ністраційних справ. Багато з тих справ ...авосильно покінчені в некористь тих, що ...а покликала до відповідальности за ко...а Р.Ш. в 1938. Тому подаємо усім Круж...м і заінтересованим у тому особам отсе: ...Всі ті особи, що проти них ведуть дотич...оства доходження за різдвяну коляду ...у Школу, чи ті, що їх справа наслідком ...ів від присуду староства найшлася п...ружними судами **можуть успішно боро...**тим, що коляду на Рідну Школу підчас ...х Різдвяних Свят дозволила властива ...траційна влада та покликати на це до...наведених на початку актів окружного ...о суду у Львові ч. VIII. 2. Кад. 3668/38.

...Усі ті, що їх вже покарали правосильно ...ароства і вони не поставили у своєму часі домагання, щоб справу розглянув окружний суд, можуть — згідно з арт. 33 розпорядку президента Р.П. з 22. березня 1928 р. про карно-адміністраційне поступовання — **внести окреме подання до того самого староства, що їх покарало, з домаганням, щоб справу відновити, бо їх покарано неслушно**, коли дня 27. 10. ц. р. окружний суд у Львові в цитованому на початку присуді ствердив, що дійсно правильний дозвіл влади на таку збірку-коляду влада видала своєчасно.

3) Усі ті особи, що їх покарано за цю нібито недозволену збірку-коляду правосильними вже присудами окружних судів, куди вони спрямували своєчасно ці справи, можуть боронитися лише в цей одинокий спосіб, що внесуть через ці окружні суди окремі подання-внески до Найвищого Суду у Варшаві на поновлення цілого поступовання, згідно з приписами арт. 602 і 644 карної процедури. Як підставу на поновлення треба подати, що в наведенім на початку справі виявилося, що дозвіл на коляду у свому часі адміністраційна влада правильно видала, одначе про це не знав перед своїм присудом ані дотичний засуджений, ані суд, що його засудив — а від того залежить признання невинности даної особи. Подання до Найвищого Суду треба писати згідно з законом у польській мові.

У випадках під 2) і 3) можна поликуватись на цей наш комунікат, у всіх 3-ох випадках треба подати доказ з актів львівського окружного суду карного ч. VIII. 2. Кад. 3668/38 для ствердження, що влада видала дійсно дозвіл на рідношкільну коляду.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:

Іван Галущинський, голова. **д-р Мирон Коновалець,** секретар.

СВЯТО ОЩАДНОСТИ.

З ДІЯЛЬНОСТИ МІЩАНСЬКОГО СОЮЗУ КРЕДИТОВОГО У ЛЬВОВІ.

...неділю 30. жовтня ц. р. відбулося захо...щанського Союзу Кредитового у Львові ...**ощадности у „Міщанському Братстві“**. Це ...було продовженням ощадностевої анке... відбулася в Братстві попередньої неділі ...слом „За дешевий ремісничий кредит“. ... Дутко підкреслив, що М. С. К. ставить ... ощадности відразу практично й накре...ідразу ціль, на яку даний щадник має ...тично складати. Тією ціллю для всіх ...розбудова національної економіки, а для ... одиниці зокрема — призбирання фон... поширення чи поліпшення варстату ... Окремим родом доцільної ощадности, ...о ввів на український терен саме Мі...ий Союз Кредитовий, є щадження на ... або купно власного дому. Справа скла...ена так, що кожний, навіть найбідніший ..., який має якийсь тривкий заробіток чи ... може при помочі будівельного щадниц...добути власний дах над головою. Другий ...цільної ощадности, що його ввів також ...К. — це дрібна ощадність на дешевий ре...ий кредит. Вже попередньої неділі відбу...цим гаслом анкета дала практичні висліди ...лена тоді і при нагоді свята ощадно...рібна ощадність самих членів Міщансько...итва на дешевий ремісничий кредит дала ...

Після реферату м-ра Дутка виявилася ...а дискусія, в якій м. ін. забирали слово ...р...ші поважні міщани, як пп. Стефанів, ... Чорній, Юськевич, Карпяк Галібей. Всі ...ші з незвичайним захопленням висказу...про працю М. С. К. стверджуючи, що це інституція самого міщанства і буде тому міщанству служити і нести фінансову поміч. Висновок з дискусії і сходин один, а саме, що ніхто не поможе нашому міщанству тільки воно само поможе собі, складаючи свої ощадности в М. С. К.

В тому самому часі заходом також Міщанського Союзу Кредитового відбулося свято ощадности в Ремісничому Товаристві **„Зоря“** в присутности 120 членів. Від Міщанського Союзу Кредитового виголосив м-р М. Богун реферат на тему „Будівельне щадництво і дешевий ремісничий кредит — два нові роди ощадности“. Прелегент зясував, що Міщанський Союз Кредитовий — це банкова установа, покликана в першу чергу до діяння серед ремісництва, промисловців і купців. В коротких словах представив потребу здорового мешкання у власному домі для ремісника і можливість прийти до посідання власного дому. Крім цього виложив засади, на яких кожний ремісник, який в Міщанському Союзі Кредитовому щадить, може дістати дешевий кредит на 6 прц. і навіть на 3 прц. річно. Присутні живо зацікавилися справою. По рефераті багато з них підписало відразу щадничі заяви і зложили ощадність. По офіційній частині ще довго продовжувалися індивідуальні розмови, з поодинокими ремісниками, які оповідали про свої потреби, радилися у своїх фахово-фінансових справах і приходили, вже з цілком конкретними банковими орудками.

В год. 16.30 в тому самому Товаристві „Зоря“ в секції молоді виголосив до присутніх 40 осіб ощадностевий реферат м-р А. Білинський. Він звернув увагу на дрібну ощадність, як засіб виховання сильної волі і пояснив засади дешевого ремісничого кредиту.

В год. 7-ій вечором також заходом Міщанського Союзу Кредитового відбулася ощадностева анкета в товаристві **ім. Св. Йосифа**, яке обєднує служниці. М-р А. Білинський зясував вартість ощадности, зокрема будівельного щадництва і засади дешевого ремісничого кредиту. Прелегент спинився зокрема над формами ощадности, найбільш догідними для служниць. В тому напрямі доповнила його реферат Ярослава Врецьонівна.

Оба реферати викликали велике зацікавлення і зрозуміння серед зібраних, які живо зацікавилися цією справою. З приємністю треба замітити, як гарно і добре розуміють наші дівчата вагу і користи ощадности, і то тільки в наших українських банкових інституціях. З цим закликом, щоби льокувати свої хочби й найдрібніші, але важко запрацьовані ощадности тільки в українських банках, виступила таки одна з дівчат, яку всі інші зустріли рясними оплесками.

Нові методи в закордонній політиці?

Дотепер уважали в міжнародній політиці правилом, що всяка територіяльна зміна могла відбутися тільки як наслідок воєнної перемоги. В історії не находимо майже прикладів на те, щоб якась держава добровільно, з такої чи іншої власної спонуки, віддавала хочби дрібну частину своєї території свому сусідові в часі мира та на власну пропозицію.

В останньому місяці зайшли випадки, які дають надію на те, що шляхи й методи співжиття між народами та державами дещо змінюються навіть у справах територіяльного посідання. Німеччина віддала Чехословаччині кілька сіл та містечок у Судетах, хоч могла їх спокійно затримати. Югославія сама пропонує Болгарії відступлення заселеної в більшости болгарами прикордонної смуги Македонії. Польща зреклася супроти Словаччини плебісциту в карпатській чадській окрузі. Ходять чутки, що також Греція хоче скорегувати свої границі в користь Болгарії.

Якби воно й не було, хочби згадані добровільні коректури границь відбувалися навіть не з понук національної справедливости, а з оглядів передбачування, що це треба зробити чим скорше, тим ліпше, то це свідчить, що територіяльний стан в Европі находиться тепер у плинному стані і що таких добровільних чи недобровільних коректур буде ще більше, може навіть дуже багато.

Які вигляди Карпатської України?

У доповнення тексту рішення арбітрального суду у Відні, слід зазначити, що Словаччина тратить у користь Мадярщини більше, ніж Карпатська Україна. До мадярів переходять словацькі міста: Нові Замки, Левоча, Лучинець, Римська Свобода і Кошиці — Карпатська Україна тратить тільки Мукачів, Берегів і Ужгород. Цей останній має тепер понад 50 прц. мадярів разом зі змадяризованими жидами, — Мукачів має їх до 50 прц. Очевидно, коли арбітри рахувалися зі статистикою з 1910. року, то той відсоток був далеко вищий, бо доходили туди всі мадярські урядовці.

У Карпатській Україні залишаються надалі міста: Хуст, Севлюш, Рахів, Свалява, Перечин. Від словаків Карпатська Україна дістане ще мабуть Бардіїв хоч україніці вимагають ще Пряшева та Гуменного. Прикрого удару зазнала греко-католицька Церква, бо в Ужгороді є резиденція єпископа, катедра та монастир оо. Василіян. Таким робом греко-католицьке населення Карпатської України мусить дістати греко-католицьку єпископську катедру. Така сама доля православного єпископства, якого резиденцією був Мукачів.

Новий залізничий шлях буде по всій імовірности побудований у вузенькій кітловинній смужці з Хусту через Сваляву, Перечин і Гуменне до Словаччини. Плян повести туди широку автостраду був уже раніш, — тепер його мабуть здійснять.

Вправді втрата до 100.000 рідного населення для Карпатської України дуже болюча, але відхід до Мадярщини мадярського та мадярофільсько-жидівського масиву — це явище безумовно позитивне. Те мадярсько-жидівське населення міст було найбільшою кулею у ноги карпато-українського уряду: це був осередок вічних інтриг, диверсій, морального розкладу автохтонного українського населення. Відсунення на північ південної границі Карпатської України дає теж рішучу перевагу свідомому українському елементові здовж карпатської смуги. Таким робом і москвофільський елемент, утративши опору у мадярах і мадяронах, буде податливіший на процес українського національного відродження.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Хід віденської конференції.

СКЛАД ДЕЛЕГАЦІЙ.

Делегації чотирьох заінтересованих держав розпочали конференцію в год. 11.30 у віденській бельведерській палаті. Предсідником був, як господар, мін. Рібентроп. Кожну державу заступали 2 відпоручники уряду. Німеччину мін. Рібентроп і Воерман, Італію мін. Чіяно та шеф його кабінету, Мадярщину мін. Канія та держ. підсекретар Чакі, Чехословаччину мін. Хвальковський та пос. Крно.

ПРЕМІЄР СЛОВАЧЧИНИ НЕПРИЯВНИЙ.

Звернуло увагу, що на конференції не був приявний словацький премієр о. Тісо. У звязку з цим розійшлася поголоска, що між ним та мін. Хвальковським дійшло до непорозуміння.

ОБІ СТОРОНИ ЗЯСОВУЮТЬ СВОЄ СТАНОВИЩЕ.

Перший етап віденської конференції закінчився в год. 14-ій. У цій першій фазі конференції делегати Чехо-Словаччини та Мадярщини представляли мін. Рібентропові та Чіянові свої домагання та застереження. Обі сторони завзято обстоювали при своїх становищах та на доказ представляли чимало точних мап.

НАРАДИ.

Засідання арбітражного суду відкрив мін. Рібентроп промовою, в якій витав усіх делегатів в імені уряду Німеччини. Зі спеціяльним привітом звернувся він до міністра закордонних справ Італії, ґр. Чіяно, опісля привитав мадярську та чехословацьку делегацію.

Рібентроп підкреслив, що завданням арбітражного суду буде визначити строго етнографічний кордон між Чехо-Словаччиною та Мадярщиною та розвязати звязані з цим питання. Він візвав чесько-словацьких та мадярських відпоручників, щоб ще раз ясно представили свої становища, щоб арбітражний суд при вирішуванні справи міг взяти під увагу всі обосторонні аргументи.

Опісля промовляв мін. Чіяно, який в імені фашистівського уряду Італії привитав приявних та подякував мін. Рібентропові за приязне приняття у Відні. Мін. Чіяно заявив, що Берлін та Рим, принимаючи пропонований їм Мадярщиною та Чехословаччиною арбітраж, постановили ще раз поважно причинитися до зусиль для утримання мира та відбудови Европи.

Коментарі Варшави.

ПАТ подає до рішення віденської арбітражної комісії такі коментарі з Варшави:

Італійський та німецький уряд поставили собі за мету, згідно з проханням мадярського й чеського уряду вирішити мадярсько-чеський спір тільки щодо етнографічних мадярських територій. У цій справі вислід арбітражу є глибоко продуманим рішенням, яке однаково признає стан посідання мадярського населення, але й життеві словацькі інтереси.

Зате арбітри зовсім не займалися проблемою дальшої частини Карпатської України і таким чином не довели цього питання до кінця. Одночасно через те, що не порушено справи гарантій для решти території Чехо-Словаччини, арбітри признали, що цю проблему можна вважати відкритою і що оба уряди не будуть протиставитися тому, щоб населення Закарпаття могло свобідно заявитися щодо державної приналежности решти краю. Слід підкреслити, що через признання Ужгороду й Мукачева Мадярщині господарські інтереси населення спираються на злуці з Мадярщиною. Крім цього всі концепції, що змагали до відбудови давньої структури Малої Антанти і використовування Карпатської України як помосту між Румунією та Чехо-Словаччиною — стають неактуальні, бо карпато-український терен, який покищо залишається ще в рямках Чехо-Словаччини, дуже гористий і не дає майже ніяких виглядів, щоб на цій території можна було устійнити правильні комунікаційні артерії.

Диверсантський напад на північний кордон Карпатської України.

В ночі з 30. на 31. м. м. перейшли три диверсійні ватаги північний кордон Карпатської України. Прикордонна сторожа звела з терористами бій і розбила їх, завдаючи їм важкі втрати. У бою згинув від важких ран начальник прикордонної сторожі у Вучкові коло Воловового Тома Кальчик (чех). Важко ранений був молодий український граничник Михайло Соляк.

Карпатська Україна і віденський арбітраж.

Словацькі радіостації надали промову в українській мові про постанову віденського арбітражу. Є це — сказано там —кривда, якої не знає історія. Карпатська Україна втратила Ужгород — центр усього життя. Обіцювали провести державні границі ідентичні з національними, тимчасом заподіяли кривду, якої ще ніхто не зазнав.

Тепер треба творити нове життя і власними силами забезпечити своє майбутнє; це завдання вимагає великого вкладу праці. Необхідно обєднатися, щоб відзискати те, що нам несправедливо забрали. У цілій Карпатській Україні не сміє тепер бути ні одного зрадника, ні одної людини, яка ходить зі заложеними руками. Всі за одного, один за всіх! Теперішнє положення годі порівнювати з довоєнним. Маємо вже кусок землі, де ми є панами, де не мусимо гнути спини перед чужинцями. Маємо свідому селянську молодь, не маємо чого боятися за майбутнє.

Правда, чимало українців вернулось під мадярське ярмо, — але тепер вони не ті самі, що перед 1918 роком, лише свідомі, будуть співпрацювати з нами. Нехай українські провідники залишаться на місцях та ставлять чоло мадярам.

Що нам кривдою забрали мусимо справедливо відібрати. Карпатська Україна переживає тиждень мук і страждань. Щож — Христос не боявся страждань і переміг смертю.

Промова кінчиться Шевченковими словами: „Правда не поляже".

—о—

Устрій міністерства освіти Карпатської України.

Керманичем міністерства освіти і віроісповідань Карпатської України заіменовано директора торговельної академії в Мукачеві, Штефана.

Міністерство поділено на 4 департаменти:

1) народніх і горожанських шкіл;
2) середніх і фахових шкіл;
3) культури й високих шкіл;
4) народньої освіти.

Департаментами кермують професори: Драгула, Гуснай, Сулинчак і Владимир.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ТА РУМУНІЄЮ.

Між Карпатською Україною та Румунією почались переговори про прикордонний рух.

Головою карпато-української делегації є д-р Михайло Кочерган, румунської — посадник міста Санту Маре.

—о—

ЗГИНУВ ГЕРОЙСЬКОЮ СМЕРТЮ БРАТАНИЧ МІН. ПІЩАКА.

В районі В. Бигані згинув у середу 2. ц. м. сотник Юлій Піщак, братанич міністра Карпатської України Івана Піщака в обороні рідної землі на мадярському кордоні. Український нарід ніколи не забуде Його памяти і Тих героїв, які поклали свої голови в обороні рідної землі.

—о—

МАДЯРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ДАСТЬ УРЯДОВІ ПОВНОВЛАСТЬ У СПРАВІ ПРИЛУЧЕНИХ ОБЛАСТЕЙ.

У політичних колах Будапешту сподіються, що 9. листопада збереться мадярський парлямент, щоб вирішити питання звязані з приєднанням до Мадярщини словацького і закарпатського пограниччя.

Уряд мабуть дістане у цій справі повновласти на пів року.

—оо—

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА ЗМАГАЄ ДО ЗБЛИЖЕННЯ З ІТАЛІЄЮ.

Мін. Хвальковський заявив у інтервю представникові „Джіорнале д'Італія", що Чехо-Словаччина буде змагати до якнайближчих взаємин та співпраці з Італією. Він бажав би налагодити такі відносини з Італією, як Югославія. Прага рішена підтримувати дуже добрі взаємини з усіми сусідами.

Жіноча сторінка.

Скріпім свої нерви і сили.

Події останніх днів та часи, які перед нами, змушують нас постійно вертатись до вже порушуваних тем, до міркувань, що все приводять до закидів нашому жіноцтву та потреби трохи більше зважати на нашу поведінку і взяти в руки наші досить незрівноважені нерви. Все виринає тривога, чи наше жіноцтво вповні розуміє своє завдання і обовязки і чи покажеться здібне у рішучу хвилину панувати над ситуацією.

Довелось недавно звести суперечку з одним з наших поважних громадян саме на цю тему. На жаль, довелось також признати йому і деяку рацію.

„Жінки все є тим елементом, що завчасу підіймає паніку, переносять ріжні правдоподібні і неправдоподібні думки та все перебільшують тривогу і неспокій"... — говорив мій знайомий.

На мої заваги та протести, а також на зацитованих кілька жіночих імен наших визначних громадянок та діячок я одержала відповідь, що: „Виїняток тільки підтверджує правило".

„Ви зверніть увагу, що звичайно говориться про лагідний вплив жінки, який вона повинна мати в громадському житті таксамо, як має його в родині" — говорив далі мій співрозмовець, „а поправді воно виглядає інакше"... і навів кільки фактів, з якими трудно було не погодитись, але яких тут не можу навести, щоб не викликати нового клопоту та довгої і напевно затяжної дискусії, яка знову тільки підтвердилаб висновки мого знайомого.

В ухах ще бренять різні жіночі зойки підчас одної маніфестації, але не мішаються до них ані стогони, ані істеричні викрики мужеських голосів. Чому, чи вони не відчували болю? О ні, вони прийняли на себе його більше, але затисли зуби і не потішили противника ані слізми, ані голосним ойканням.

Скажуть мені: жінка інакше збудована, інакше заложена, ніжніша, чутливіша і т. д. Проти цього ніхто не зробить ніяких застережень. Але здається мені, що сьогоднішня доба повинна витворити трохи інший тип жінки і в цім відношенні, як витворила так званий „модерний тип жінки" в іншому розумінні. Чи можна присвоювати собі ту „модерність", яка нам на руку, а в чому іншому лишатись далі старомодно — переніженими чисто „жіночими" типами? Одначе відразу перемінити жіночу вдачу та природою дані її прикмети не можна, але треба таки це робити, коли хочемо в тих часах, які переживаємо і ще переживатимемо виявити себе, як корисні і свідомі одиниці.

Коли наша жіноча молодь так захоплюється спортом, то нехай цей спорт буде для них не лише приємною розвагою, але і загартовує їх нерви. Коли чуємо стільки голосних, патріотичних вигуків серед нашого жіноцтва, то хай поруч тих вигуків усвідомлюють собі жінки і той обовязок, який на них ті вигуки накладають. Коли домагаємось для себе місця поруч з мужчиною у творенні долі нашого народу, то гартуймо себе, як він до тої боротьби, а не розводім непотрібної істерики тоді, коли може це найменш відповідне.

А що найголовніше. Розрахуймо відразу до чого ми надаємось, а до чого ні і там де помогти не можемо — не перешкоджаймо. Частина нашої жіночої молоді вже найшла правдиву дорогу і бачимо вже не одиниці, а цілі гурти свідомих і сильних духом молодих жінок. Вони ані не галасують про свої надзвичайні завдання, ані не вимагають того, щоб їх відразу поставили у найперші ряди, але спокійно і зрівноважено підготовляються до того, що їх чекає. Вони є товаришками і підоймами для тих, кого доля наділила більшою силою та призначила у перші ряди. Але частина, на жаль, ще далеко не підготовлена, а велика вина у цьому тих наших матерей, що не зуміли ще пристосуватись до нового життя і його вимог та не тільки самі себе не перевиховують, але й донькам своїм є в тому перешкодою. Часи такі, що мусимо над тим усім постійно зупинятись та самі себе і своє оточення поправляти. На довгі хитання і вагання нема часу, а також нема часу і на фальшиві амбіції та образи, коли ставимо питання ясно та бачимо життя таким, як воно є, а не таким якби нам хотілось, щоб воно було. На ріжні голосні слова і вигуки буде ще може колись час, а сьогодні час на скорі і рішучі вчинки. Нехай перевірить себе кожна мама, чи вона бодай розуміє своє завдання виховниці сучасної жіночої молоді, нехай перевіряє себе кожна молода жінка чи вона не має можливости себе ще більше загартувати, ще ліпше до сучасного менту підготувати, а тоді і матиме право ображатися, коли їй робитимусь неслушні заваги та докори, до яких сьогодні ще мусимо на жаль прислухатись.

Н. Я.

Мода і воєнні настрої.

Останні тривожні воєнні настрої в Парижі відбились очевидно в першу чергу на... жіночій моді. Як бачимо, парижанки і їх кравці не тратять доброго гумору. І ось тоді, коли рішалася доля держав і народів, коли чеські і німецькі господині забезпечувались харчами та проти газів і літаків париські кравці горячково працювали над новими моделями суконок для безжурних парижанок.

Згадали собі кравці 1914 рік і ось зявились широкі, але короткі спіднички, ріжні пліси, військові кашкети то що. Гарні жінки, хоч і не мають охоти іти до окопів, то всеж хотять бодай одягом нагадувати молодих, гарних офіцирів, що є тепер героями дня.

Вже зявились на жіночих ніжках шнуровані черевики, які мають тенденцію підвищувати свої холявки так, щоб нагадували вони бодай трохи військові чоботи.

Широкі плащі стиснені шкіряним пасом, високо запняті коміри, козацькі шапки дають жіночій постаті правдиву військову сильвету.

Але вернімся ще до спідничок. Вони будуть дуже коротенькі. Ледве - ледве прикриватимуть коліна, а часом Вам, пані модниці, це таки вдасться дуже з великим трудом. Хочете чи не хочете, але коли сядете то мусите коліна показати. Одна подія, що воєнні настрої потрохи стихають, то може й спідннчки продовжаться і ми не мусітимемо дивитись на гострі чи вузловаті коліна тих, що часто аж занадто потурають Моді і виставляють себе нераз і на посміховище.

Всеж якщо вже наші спідниці і не вернуться до своєї минулорічної довжини то потіхою може бути те, що ці спідннчки скоротившись на кілька центиметрів, зате поширились на кількадесят. Коротка, але широка спідничка всеж естетичніша ніж вузька. У багатьох випадках урятують тут нас пліси. Високі і худі пані можуть носити спідннчки плісовані вже від пояса, нижчі і трохи повніщі зроблять собі спідничку обтиснену в боках, а сплісовану від половини бедра. Така суконочка стиснена в поясі прикрашена коло шиї білим комірчиком виглядатиме дуже молодечо.

Збирання і пліси це головна „нота" зимового сезону. Набирання коло шиї, при рукаві на грудях і в стані побачите однаково на пополудневих чи й вечірних суконках. Цей спогад про недавні воєнні настрої лишать нам Моди на цілий найближчий сезон.

Рита.

—o—

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

У клюбі „Труду" в „Нової Хати" відбулась дня 23. жовтня літературна дискусія. **Д-р Марія Деревчева** обговорила **листування Лесі Українки.**

Мало кому відомо, яке багате листування криється у львівських музеях. Листи Лесі Українки до Івана Франка й Михайла Павлика; у Варшаві листування з Михайлом Драгомановим, окріж того в приватних руках находяться листи Лесі Українки до Ольги Кобилянської. Це багатий біографічний матеріял, що кидає також яскраве світло на літературні та громадські справи тих часів.

Референтка застановлялась над можливістю видання тих листів у науковій формі. Показала зразок такого видання — листи Наталі Ольшанської, зібрані в окремому томі. Правда, може воно догідніше булоб видавати кожне листування Лесі окремо. Але далеко краще дати перегляд усіх її взаємин, що нам тут доступні.

Дискусія торкалась питання, яким робом видати це листування збірним томом. Прийшли до висновку, що найкраще зробити це збірними зусиллями жінок. Наукове видання листів буде найкращим памятником, що його може двигнути українське жіноцтво Лесі Українці.

Черговий понеділок, 30. жовтня, був присвячений на листопадове свято. Говорив ред. **Іван Витанович** про наше політичне положення.

Кількома словами торкнувся референт міжнароднього укладу сил. Пригадав пудло двох імперіялістичних течій у 1914 р., англійської і німецької, що скінчилися поразкою другої. Система, що настала після 1918 не була обчислена на довгий час. Економічно вона заломалась уже в 1929 р., коли то настала світова криза. Політичне погрясення потрохи вона на засаду п. 7, коли то німецькі війська зайняли Австрію без опору Австрії. Референт звернув увагу на большевицьку небезпеку, що висить над Східом Европи. Знищення царської Росії вимагало більше мільйонів жертв. Плановостіславську вимагатиме розвиток СССР. Мусимо памятати, що цю жертву понесемо в першій мірі ми й потурбатись до того.

Черговий понеділок у клюбі присвячений обговоренню жіночого руху в нас. Клюб запрошує чисельно членкинь.

У коморі перед зимою.

Поки ще не настала зима у коморі треба зробити генеральний порядок, то значить все винести з комори (спіжарки), добре переглянути та вичистити. Кожний слоїк і слоїчок треба переглянути, чи що в ньому не почало псуватися. Багато дечого треба буде наново переварити, чи може навіть в найкоротшім часі спотребувати. Накривки правдоподібно припорошені. Розділимо минулорічні запаси від цьогорічних. Всі решки повні дамо до одного начиння.

Стіни треба пообмітати або ще ліпше вибілити, щоб знищити всякі зародки. Вибілити комірку це-ж ніяка штука! Полиці треба порядно вишурувати і на сухі треба дати ясну церату або ліноліум. Паперів на полички не даємо, бо це непрактичне й негігієнічне. Церату можна легко кожного тижня мокрою шматиною змити і так утримати чистоту.

Всі непотрібні речі з комірки усунемо. Порожні слоїки й горшки тут лише перешкоджають. Порожні слоїки чисто вимиємо й десь їх поховаємо перевернувши догори дном. Так вони не запорошаться і можуть стояти до другого року.

До чисто вимитої комірки складаємо запаси так, щоб все було переглядне. Те, що скорше буде зживатися, головно минулорічні решки, кладемо так, щоб були під рукою.

Конфітури на одну полицю, компоти на другу, городовину на третю. Яйця і товщ знову окремо. Крупи, цукор, горох, фасолю і т. п. не лишаємо в мішечках. Найліпше переховувати їх у слоїках з накривкою, щоб кожночасно ми бачили, що нам вже виходить і що треба докупити. Муку до частого вжитку даємо до меншого начиння з ложкою до набирання. Одначе не треба муки переховувати в мішку, що легко може прорватися і мука розсипується по полиці та по землі.

На товщ маємо камінні горшки з накривками. Не лишайте ніколи кусні масла чи іншого товщу на паперах. Свідчить це про непорядок й неощадність, господині. Як тільки принесемо масло з крамниці, то треба його положити до начиння. У середині таке начиння має скляну посудину на масло. В зимі треба дати відразу до начиння, в якому подаємо його на стіл. Масло до варення маємо в іншім начинню з накривкою щоби не вітріло. Зле зложене масло легко псується і набирає запаху інших страв. Через те найліпше складати його осторонь від інших запасів.

На бульбу чи іншу городовину, таксамо як на цибулю й часник маємо малі чисто вишуровані кошики. Слоїки на оцет, муштарду чи їстивну оливу мають також своє місце. Ті речі повинні стояти все на одним місці, так щоб ми могли їх і напотемки найти. До комірки не даємо ані бедлишки ані вмонку. Їх випари шкодять іншим припасам і маємо для них спеціяльне місце.

У коморі поставимо також вагу, щоб речі не треба було носити важити аж до кухні. Очевидно, що вага мусить бути вигідно приміщена. Зощадимо тим багато зайвих заходів і часу.

Запопадлива господиня не любить пускати чужі особи до комори, бо вона сама найліпше знає, де що є і не мусить шукати — лише досягає.

Розуміється, що зразковий порядок осягнемо лише у коморі, де є місце і не нема нічого зайвого.

Лю-ко.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Можливість бльоку аґрарних держав у дунайськім басейні.

Югославянський „Курієр", що виходить у Біґороді, обговорює можливість утворення наддунайського аграрного бльоку, зложеного з Югославії, Болгарії, Румунії, Мадярщини та Чехословаччини. „Курієр" підкреслює, що творення такого бльоку ще донедавна стрічало опозицію Чехословаччини, Італії та Німеччини. При теперішних політичних змінах, при остаточнім управильненні кордонів Мадярщини, цей бльок є багато імовірнішою справою, ніж це можна було ще перед роком передбачувати. Для здійснення цього бльоку докладають чимало зусиль німці, які 50 відсотків аграрних продуктів закуповують на Балкані. Щоб не мати труднощів і непевного положення над Дунаєм, німці готові приложити рук до заспокоєння мадярських територіяльних вимог у межах, на які оба члени осі „Берлін-Рим" погоджуються без надуми. Такий бльок аґрарних держав у дунайськім басейні під протекторатом Німеччини охоронив би Німеччину перед конкуренцією західно-европейських економічних суперників.

Ця вістка югославянського щоденника, писана на кілька днів перед рішенням арбітражної конференції у Відні, кидає цікаве світло на шляхи німецької політики також у мадярсько-українськім спорі за державні кордони.

Акцію таборів на східних землях зосередили в одних руках.

Варшава, 31. жовтня 1938

У варшавській централі Т-ва Роззою Східніх Земель відбулася конференція представників усіх польських організацій, що в програмі своєї діяльности займаються влаштовуванням мандрівних і постійних таборів молоді, на східних землях.

Довідуюся, що в конференції брав м. ін. участь начальний командант Леґії Академічної пдк. **Томашевський,** представники польського пласту і багатьох інших заінтересованих організацій.

Учасники конференції обговорили подрібно досьогочасні висліди таборової акції і дійшовши до висновку, що вони далекі від ідеалу, рішили перевести координацію усіх таборових починів в окремому **комітеті для справ суспільних таборів молоді при Т. Р. С. З.**

Кандидати на таборовиків мусітимуть на майбутнє переходити спеціяльний вишкіл новозорганізованої студії про східні землі.

Це вказувалоб на те, що минулий таборовий сезон не задоволив керманичів „маршу на креси" — головно через брак у таборовиків відповідних... кваліфікацій. **Гром.**

Нищать українські установи у Львові.

КРАМНИЦЯ „ФОРТУНИ НОВОЇ" ПРИ ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКІЙ.

У середу 2. ц. м. коло год. 7. вечором невеликий гурток польських студентів вдерся до крамниці „Фортуни Нової" при вул. Личаківській ч. 36 і знищив її до кількох хвилин зовсім при помочі залізних молотків, ломів, палиць і нафти. Користаючи з того, що у крамниці не було тоді нікого, лише службовичка п-на Ткачуківна, один з „героїв" схопив масивну автоматичну вагу і кинув нею на безборонну дівчину, що тяжко заробляє собі на прожиток. Якби п-на Ткачуківна не схилила голови під прилавок, згинулаб на місці. Одночасно інші напасники знищили молотками і ломами скляний буфетовий прилавок, ґабльотки, скляні тафлі, виставові шиби і т. д. Доконавши свого подвигу, один з напасників облив нафтою прилавок і товар та підпалив його і тоді всі напасники втікли. До пожежі не дійшло лише тому, що стероризована службовичка останками сил загасила якимсь чудом вогонь. „Фортуна Нова", що уладила модерно цю крамницю щойно у вересні ц. р., має поверх 5 тисяч зол. шкоди. Поліція, яка зявилася у крамниці на телефонічний заклик, списала протокол.

КРАМНИЦЯ ЗІ ШКІЛЬНИМ ПРИЛАДДЯМ.

Одночасно інша боївка польських студентів напала на крамницю „Вогні" зі шкільним приладдям і паперами при вул. Сапіги (напроти української гімназії). Вбігши до крамниці, напасники стягнули за собою жалюзії і коли один з них приложив службовичці революьвер до грудей, інші обляли нафтою ціле уладження крамниці та підпалили її. Втікаючи, напасники стягнули жалюзії так, що нещаслива службовичка залишилася на поталу вогню. Рятуючи своє життя, службовичка останками сил піднесла жалюзії і вибігла з моря полумені на вулицю. Не минуло і пів години, як пожежа знищила цілу крамницю. Шкода сягає понад 4.000 зол.

КРАМНИЦІ „МАСЛОСОЮЗУ" і „ЦЕНТРОСОЮЗУ".

Менш-більш у тому самому часі інші боївки напали з молотками і ломами на крамницю „Маслосоюзу" і „Центросоюзу" при вул. Зиблікевича та знищили їх зовсім. Крім того польські студенти розбили вивіски і вікна ще у двох крамницях „Маслосоюзу": при вул. Пілсудського і Косцюшка...Кадовського. Шкоди дуже великі і сягають до 10000 зол.

Слід згадати, що ані „архикатолицьке" „Слово Народове", яке послідовно підбехтує громадянство проти українського, ані проурядовий „Дзєннік Польскі", ані ніяка інша польська газета у Львові навіть словечком не осудила цього плянового нищення майна українських установ та варварських нападів на безборонних службовичок.

НАПАД НА РЕВІЗІЙНИЙ СОЮЗ.

Сьогодні (3. XI.) вполудне напали ендецькі боївки на будинок Ревізійного Союзу Українських Кооператив при вул. Технічній, вдерлися на подвіря та здемолювали внутрішне уладження бюр, обкинувши його зізовні каменюками. До самого будинку напасникам не вдалося вдертися. Зате вони здемолювали ґараж і підпалили його. Пожежу вгасила пожежна сторожа, яка прибула одночасно з поліцією.

Як довідуємося в останній хвилині напасники вдерлися таки на партер до 2 кімнат, здемолювали уладження, 6 машин до писання й числення, повикидали на вулицю й поломили їх. У кімнатах знайдено 10 кг. каменюки. Напасники вживали до нищення брукових кісток.

Напасники стріляли ввесь час до вікон із революьверів.

НАПАД НА БОГОСЛОВСЬКУ АКАДЕМІЮ.

Сьогодні (3. Х.) к. год. 1.55 пополудні погромники обкидали, при акомпаніяменті несамовитих вересків і свистів, спершу партерові вікна греко-католицької Богословської Академії, відтак крізь неократовані вікна „розмовниці" вдерлися **до середини і здемолювали до тла уладження розмовниці та двох мешкань, викинувши при тому на вулицю меблі, подушки і т. д.** Довершивши знищення погромники втекли. Підчас нападу боївкарів питомці були, на щастя, на проході, тому теж не було жертв у людях. Погромники гуляли зі залізними ломами довший час ніким не непокоєні.

НОВІ КРАМНИЦІ ЗДЕМОЛЬОВАНО.

Бандити здемолювали теж зовсім крамниці Маслосоюзу біля Головної Почти та при вул. Томіцького.

БРИТІЙСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

У Льондоні підписано рамову умову про британську позичку для чеського промислу. Її висота ще не устійнена — оцінюють її на 5 до 10,000.000 фунтів.

Головну частину позички зужиють на розбудову електричної сіти в околиці Праги, яка тепер дістає струм з того боку кордону.

—o—

ЧИ СЛОВАЦЬКИЙ УРЯД УСТУПИТЬ?

Сьогодні відбудеться засідання клюбу словацьких послів і сенаторів, на якому мають зайняти становище у звязку з теперішньою ситуацією.

Імовірно — так догадуються — словацький уряд зголосить свою димісію.

Віденський арбітраж викликав серед словаків великі негодування.

—o—

1-листопадові свята.

У „ДРУЖИНІ КНЯГИНІ ОЛЬГИ" У ЛЬВОВІ.

Дня 1. листопада ц. р. улаштувала „Дружина Княгині Ольги" ширші сходини для львівського українського жіноцтва. Домівка, святочно прибрана, наповнилася несподівано численною публикою. Сходини відкрила п. **Міленя Рудницька** святочною промовою, зясовуючи етапи, якими розвивалася українська політична думка впродовж останніх 20-ти років. Друга прелеґентка п. **Константина Малицька** в першому рефераті змалювала історію змагань українського народу, тут у Галичині, до самостійного життя. Накінець п. **Дарія Сіяківна,** представниця молодого покоління, розповіла свої дитячі спогади з листопадових днів 1918 року і зясувала завдання, які ставить собі на майбутнє молоде жіноцтво. Реферати переплели три рецитації, з яких особливо одна п. з. „Повстанець", знаменито виголошена п. І. Г., викликала глибоке враження. Сходини закінчено відспіванням національного гимну.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Українське громадянство Перемишля вшанувало листопадові роковини панахидою в катедральнім храмі, підчас якої високопатріотичну проповідь виголосив **о. д-р Орський.** Опісля відбулася у великій салі Народнього Дому святочна академія, на яку склалися: промова **адв. д-ра Хробака,** спомини **інж. Станимира** про наступ на Перемишль, деклямації та хорові продукції. Академія закінчилася відспіванням національного гимну.

КАЛУШ.

Українське громадянство Калуша вшанувало листопадові роковини дуже святочно. В навечеря відправлено в церкві панахиду за поляглих. У вівторок 1. ц. м. відправлено торжественну Службу Божу, підчас якої виголошено гарну проповідь. Опісля відбулася в салі Народнього Дому святочна академія з такою програмою: промова д-ра І. Карапінки, дві деклямації, продукції хору „Бояна" та орхестри чит. „Просвіти" з Підгірок. Академія закінчилася відспіванням національного гимну.

РАВА РУСЬКА.

Кожного року традиційним уже звичаєм громадянство Рави Руської і повіту вшановує листопадові роковини святочно, але з незалежних від цього причин скромно. У понеділок 31. жовтня ц. р. в год. 18-тій у гарно освітленій церкві над символічною домовиною відслужив **о. Ілля Блавацький** при співучасти о. Михайла Гриділя панахиду за Тих, що своєю кровю промощували свому народові шлях до Волі. У вівторок 1. ц. м. в год. 9. рано відслужив **о. Ілля Блавацький та о. Михайло Гриділь** торжественну Службу Божу **в намірені українського народу.** І на панахиді і на Службі Божій брало участь усе українське громадянство Рави Руської.

Вечором в год. 19-ій у домівці „Української Бесіди" відбулися святочні сходини. На програму сходин зложилося обширне і змістовне та відповідне до хвилини вступне слово і дві хорові точки. Сходини закінчились відспіванням національного гимну.

БЕРЕЖАНИ

Двацяті роковини листопадового зриву святкувало українське громадянство Бережан дуже торжественно. В год. 8-ій рано відправив **о. дек. Е. Бачинський** торжественну Службу Божу в намірені українського народу. При кінці при виставленні Найсв. Тайн відспівав молитву за український нарід, уложену Галицьким Пресв. Епископатом. Співав прегарно хор „Боян" під проводом проф. Ю. Лаврівського. Учасників Служби Божої було багато, не зважаючи на дощ і непогоду. Церковну збірку у кволті 15 зол. призначено на українських інвалідів.

У всіх доокодичних селах святковано 1-листопадові роковини дуже величаво і поважно. Всюди були церкви битком переповнені, як ніколи в минулих роках.

РАДЕХІВ.

День 1. листопада радехівське громадянство святкує рік-річно дуже врочисто. І в цьому році відправив того дня місцевий парох о. М. Зінкевич в год. 9-ій рано торжественну Службу Божу в намірені українського народу, яку закінчено молитвою: „Боже великий, єдиний"

У богослуженні взяла участь уся місцева інтелігенція і міщанство.

Тогож дня в год. 5. веч. після ювилейного молебня з приводу свята Христа-Царя відправив о. парох панахиду за полеглих. На середині церкви висипано могилу — символ могил, якими вкритий наш край, прибрано її квітами та поставлено хрест; коло могили держали почесну сторожу в одностроях місцеві луговики. Підчас панахиди співав мужеський хор, що відспівав також: „Тихий вітер повіває“... та „У дві пари несуть мари“. Дута орхестра відіграла: „Со святими упокой“ і „Ви жертвою впали“. Богослуження закінчено молитвою: „Боже великий, єдиний“ і благословленням Найсв. Тайнами.

Громадянство виповнило вщерть просторуу церкву. Богослуження було імпозантне і зробило на учасників глибоке враження. Підчас богослуження зібрано на інвалідів і вислано квоту 30 зол.

Учасник.

*

У нашому звідомленні зі святочної академії в „Молодій Громаді“ видруковано помилково, що підчас академії співав хор „Бандурист“, а має бути хор „Сурма“.

—o—

До праці!

ПРЕМІЄР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ПЕРЕБУВАЄ ЩЕ У ВІДНІ, ПЕРЕСЛАВ ДО КРАЮ ЗАКЛИК, У ЯКОМУ ВЗИВАЄ ЩОЙНО ТЕПЕР ЗАКАСАТИ РУКАВИ ТА ВЗЯТИСЯ ДО ПРАЦІ, ЩОБ „НАМ І НАШИМ НАЩАДКАМ КРАЩЕ ЖИЛОСЯ“.

ІМЕНУВАННЯ ШЕФА КАНЦЕЛЯРІЇ ПРЕЗИДІЇ РАДИ МІНІСТРІВ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Карпатоукраїнський уряд заіменував шефом канцелярії президії ради міністрів Миколу Лацанича.

НІМЕЦЬКА МЕНШИНА У НОВІЙ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Як подає німецька преса, що по устійненні нових кордонів лишиться в Чехословаччині 375.170 німців. З того у Празі живе 41.701 німців, у Будєйовіцах і в околиці — 10.017, в іглавській окрузі — 24.379, в остравській окрузі — 21.911. Решта німців розкинена по цілій Чехо-Словаччині.

ДЕВІЗОВІ ОБМЕЖЕННЯ НА ВТРАЧЕНИХ ЗЕМЛЯХ.

З Братислави подають, що чехо-словацька влада видала розпорядок, щоб грошеві пересилки на території, які призначено Мадярщині, трактували як заграничні пересилки. Поштовий уряд прийматиме ці пересилки тільки за спеціяльним дозволом Чехо-словацького Банку.

ГОЛЯНДІЯ НЕ ДАСТЬ НІМЕЧЧИНІ НІЯКИХ КОЛЬОНІЙ.

Офіційна голяндська телеграфічна агенція повідомляє:

Голяндська політика змагає до добрих взаємин з усіми державами. Поголоски про пляновану міжнародню конференцію у справі нового поділу кольоній є безосновні. На всякий випадок Голяндія не взяла би участи в такій конференції, бо вона не має мандату над ніякою б. німецькою кольонією.

—o—

БИТВА МІЖ ДВОМА ЕСПАНСЬКИМИ КОРАБЛЯМИ КОЛО АНГЛІЙСЬКОГО ПОБЕРЕЖЖА.

В середу пополудні помічний кружляк еспанської національної фльоти звів бій з червоним еспанським кораблем „Картахена“ 7 морських миль від англійського побережжа, коло великої купелевої місцевости і юрби англійців обсервували з берега битву.

Кружляк цілу годину обстрілював „Картахену“, яка зовсім знищена.

—o—

МІН. ҐЕРІНҐ ПОЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ.

„Дейлі Геральд“ у сьогоднішньому числі приносить на першій сторінці вістку, що до Льондону приїде мін. Ґерінґ. Ця візита буде, як пише той часопис, першим наслідком мінхенської конференції.

35.000 КИТАЙЦІВ ЗГИНУЛО В БОЯХ ЗА КАНТОН.

Як подає японська головна кватира, китайці втратили у південному Китаю до 2. ц. м. 35.000 убитих; понад 800 китайців попало в полон.

158. китайська дивізія втратила майже половину вояків, зі 151. дивізії лишилось між живими лиш кількасот вояків, з 30. окремої бригади — 100.

Розвязали читальню „Просвіти“.

Воєвідство у Тернополі, спираючись на ст. 16 і 24 закону про товариства з р. 1932 розвязало чит. „Просвіти“ в Кальнім, бережанського повіту за те, що голова читальні скликав товариський суд, який мав вирішити непорозуміння між членами місцевих установ. Цей крок признало воєвідство протизаконним та протистатутовим.

Вечір білоруської поезії у Варшаві.

Не всім українцям у Варшаві відомо, що кількалітні заходи білоруської варшавської кольонії створити своє власне нац.-культурне товариство — увінчалися врешті успіхом, та що наші побратими мають від 2. лютого ц. р. на тутешньому ґрунті власну організацію: **Освітнє Білоруське Товариство** (домівка вул. Свентокшиська 9, м. 18), яке веде оживлену культурну діяльність.

Саме у мин. суботу 29. жовтня ц. р. влаштувало це товариство д. вдатний **авторський вечір найталановитшого сучасного білоруського поета Максима Танка,** на який запрошено також представників української преси і літератури.

Літературний білоруський вечір мав у собі всі риси загального свята численної білоруської кольонії. Невелику домівку т-ва виповнило ущерть білоруське громадянство і то переважно молодь, що перебуває у Варшаві на тяжкій праці. Прибули також гості з польського літературного світа і група студентів-литовців та росіян. З українців зауважили ми м. ін. п. Евгена Маланюка.

Після повитальної промови **п. Орси** слово забрав молодий поет, що відчитав свій д. цікавий нарис про сучасну білоруську поезію (тому, що автор згодився передати нам свою працю, постараємося її видрукувати згодом у „Ділі“), а потім у трьох частинах рецитував свої вірші з трьох останніх збірок: з поеми „Нарач“, з книжки „Пад Мачтай“ та „Журавінави цьвет“. Всі рецитації публика нагороджувала одушевленими оплесками. Видно було, як рідна поезія промовляє до їх душ.

Учасники вечора складали при вході на салю добровільні датки, з яких оплачено поетові приїзд з Вильна. При нагоді можна було набути усі авторові твори і білоруську пресу.

Жаль, що українська молодь не прибула на це зворушливе білоруське свято. Українські учасники вечора білоруської поезії могли тут при нагоді дечого навчитися, а передовсім могли призадуматися над одним: чи української кольонії у Варшаві, перевантаженої пересічними дрібними академіями, що вже переїлися, не стати на подібні вечорі? Хіба в нас не бракує авторів, що мали б охоту відвідати українську Варшаву, чи навіть виступити перед чужинецькою публикою...

КТВ.

Похорон ґен. Всеволода Змієнка.

Варшава, 2. листопада.

Сьогодні відпровадила українська кольонія у Варшаві на вічний спочинок одного з найвизначніших старшин Української Армії, ґенерального штабу ґен.-хоружого **Всеволода Єфимовича Змієнка.**

На Вольському православному цвинтарі, де за останніх двацять років появилося чимало українських трьохраменних хрестів, зібрався численний гурт української інтеліґенції, старшинства, вояцтва і молоді, прийшли ті, що знали ґенерала особисто, і ті, що почувалися до обовязку віддати останню прислугу українському старшині — співтворцеві української державности.

В год. 2.30 пополудні православне духовенство на чолі з **о. мітратом Коваленком** відправило у цвинтарній церкві парастас, на якому крім українців були також представники еміґрації приязних Україні народів і польського громадянства. Військова влада прислала почесну сотню 21. п. п. з орхестрою.

Вже вечоріло, коли поміж шпаліром українського студентства виплинула з церкви ґенералова труна, покрита жовто-блакитним прапором. Духовенство і Лисенківський хор заспівали сумне „Вічная память“, військо віддало військову почесть і похід рушив на місце вічного спочинку.

Над домовиною виголосили чотири промови. М. і. **ґен. Сальський** прощав Покійного від през. Лівицького, уряду і війська У. Н. Р., **п. Ковальський** від У. Ц. К., **полк. Науменко** від Українського Воєнно-Історичного Т-ва, якого покійний ґенерал був головою. Коли залізну домовину ґенерала спустили в землю, товариші зброї заспівали отаманову улюблену пісню: „Видиш, брате мій“, сурмачі відтрубили „Вставай“ і фанфару, орхестра заграла ґенеральський марш. На Вольському цвинтарі, під листопадовим чужим небом, залишилася ще одна могила, могила-символ вояка України, що впав на етапі маршу до української Волі.

Анґлія визнає анексію Абісинії.

Прем. Чемберлен заявив у середу в палаті громад, що британський уряд акредитує свого нового амбасадора в Римі при „королеві Італії та цісареві Абісинії“; це значить, що Велика Британія визнає анексію Абісинії.

На цю постанову погодилися також брит. домінії. Чемберлен відчитав письма від премієрів двох домінії, найбільш заінтересованих у плавбі через Суезький Канал Австралії та Південної Африки.

Еспанська справа вже не становить небезпеки для европейського миру. Мусоліні й Гітлер запевнили Чемберлена в Мінхені, що вони не мають ніяких територіяльних амбіцій в Еспанії. Італія відкличе своїх добровольців з Еспанії, як лише пляни неінтервенції увійде у життя.

ГОЛОСУВАННЯ.

Після дискусії, в якій м. ін. узяв участь мін. Іден, палата послів приняла 345-ма голосами проти 138-ох урядовий внесок про введення у життя англьо-італійського договору.

Чемберлен хоче побачитися з Гітлером?

Ліберальний щоденник „Стар“ подає, що прем. Чемберлен поробив уже відповідні кроки, щоб допровадити до нового побачення з Гітлером. Англійський амбасадор у Берліні сер Невіль Гендерсон, який перебуває тепер у Льондоні, одержав вже інструкцію, щоб безпосередньо по повороті до Берліна нав'язати контакт з німецькими міродатними чинниками. Розмова ця не відбудеться, на думку „Стару“, перед Різдвом, бо передтим ще треба вияснити багато питань дипльоматичною дорогою. „Стар“ твердить, що англійський уряд, побіч інших ініціятив, висуває справу заборони ґазової війни та бомбардування отворених міст. Проект цей мабуть заапробувала Франція.

—o—

Невтральність балтійських держав.

У середу в 11-ій годині у салі засідань естонського міністерства закордонних справ у Таллінi, розпочалася конференція представників Естонії, Латвії та Литви. Радять вони над проектом невтральности балтійських держав. Від уряду Латвії у конференції бере участь директор політично-економічного департаменту Стетманіс, з естонського уряду директор політичного департаменту міністерства закордонних справ д-р Касікі та професор университету Піпс; Литву репрезентує начальник політичного виділу міністерства закордонних справ Жальовіс та правний референт д-р Трімакас.

Наради триватимуть мабуть один день. Проект закону про невтральність зредаговано на зразок такого закону скандинавських держав, до яких приступила недавно Фінляндія. Як відомо, вже попередньо піднесли в естонськім парляменті проект закону про невтральність Естонії, але з огляду на скликання конференції балтійських держав, на якій опрацюють текст спільного закону, цей внесок відкликано.

КРІВАВИЙ НАПАД НА ЛИСТАРЯ ПІД БЕРЕЖАНАМИ.

На шосі між Плотичею і Будиловом, пов. Бережани, напало в середу 2. ц. м. на почтового листаря, Казимира Пончка з Будилова, який відвозив почту з Яструбова до почтової агенції в Будилові, чотирьох напасників. Листар стріляв до напасників, але напасники засипали його стрілами. Листар почав втікати в поле, де впав. Напасники ограбили почтовий віз, залишаючи вартісні листи. Двох напасників втікло на конях від почтового возу, а двох пішком. Тяжко раненого листаря відвезли до шпиталю в Бережанах, але він помер уже по дорозі до шпиталю.

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне (244) число „Діла“ підпало конфіскаті за закінчення передової статті, за два уступи у статті „Голос італійського журналіста про Закарпаття“, за три дрібні місця у статті „Голоси німців про Карпатську Україну“, за один уступ у статті „Справа Карпатської України в освітленні англійської преси“, за один уступ і за два слова у звідомленні з подій у Львові та за один рядок у новинці про конфіскату попереднього числа „Діла“.

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих стацій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп“, Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручае ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1186 —100

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 4. листопада ц. р. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Ілярій Федейко відчит п. н. „Туберкульоза горлянки“. 2289

— **25-ліття Муз. Т-ва й Інституту ім. Лисенка у Стрию.** В рямцях 25-ліття Музичного Т-ва і Музичного Інституту ім. Лисенка у Стрию відбудеться дня 8. ц. м. у великій салі Народнього Дому в Стрию концертова продукція елевів стрийського Муз. Інституту при співучасти елевів Вищого Муз. Інституту зі Львова. У програмі продукції фортепяну, скрипки і сольоспіву. Продукції попередить вступне слово інспектора Інститутів д-ра Ст. Людкевича. Вступ вільний.

— **Українські пісні в берлінській радіовисильні.** Дня 7. ц. м. в год. 18.30 середущо-европейського часу, висилає берлінський „Курцвелленвендер“ українські пісні у виконанні нашої співачки Іванни Синенької-Іваницької.

— **Домагаються вивласнення митрополичих лісів у Карпатах.** Ендецьке „Слово Народове“ з 1. ц. м. (312) помістило велику статтю п. н. „Німецькі і чеські ґранати кидали харцизяки з ОУН в Гаях“, в якій запевняє, що вбивства поштової уряднички і поліцая в Гаях доконали члени ОУН з німецьких військових револьверів. Крім того напасники, мовляв, кинули одну ґранату „нім. типу“ до помешкання команданта станиці поліції Койдера, другу ґранату „чеського типу“ на станицю поліції. Пів години пізніше по нападі вибухла пожежа у віддаленім 2 кільометри фільварку, де знайдено пляшки і легкопальні матеріяли. „С. Н.“ запевняє, що вбивники прийшли з Закарпаття крізь ліси митрополита Шептицького. У звязку з такими виссаними з пальця „своїми ревеляціями“ „Слово Народове“ домагається вивласнення лісів Митрополита Шептицького, бо ними, мовляв, можна найкраще перейти на другий бік.

— **На вдови й сироти по адвокатах.** Заходами Відділу Т-ва Пань для помочі вдовам і сиротам по адвокатах відбувся 22. 10. ц. р. у Золочеві музикально-вокальний вечір, на якому появилась репрезентація суду, міста і палестри. До артистичного успіху продукцій видатно причинились п-і Прислопська, Ліндкерівна і Груберова та з панів адв. Йойко, Красноперa, Прислопський і скрипак Райс. Виділ Товариства, Відділ Золочів, під проводом мец. Гессьової та при співпраці мец.: Струсевичевої, Безпалькової, Рубінової, Швагерової, Шоцової й Опeрерової заслужив собі на повне признання за таку корисну гуманітарну працю для бездольних вдів і сиріт по адвокатах. **О. В—а.**

— **Нова зміна назв вулиць у Львові.** На своєму засіданні міська рада рішила переіменувати „Гетьманські Вали“ на „Вали през. Мосьціцького“, горішню вул. Сикстуську назвали вулицею Оборони Львова, долішню частину вул. Кадетської вулицею „П. О. В.“, вул. Широку — вул. „Блакитної Армії“, горішню частину Городецької на вул. Ґенерала Токаржевського. Крім того назви інших вулиць будуть змінені на вулиці: Розвадовського, Ґрабського, Сулімірської і Торуня.

— **Самогубство в самоході.** В ночі з вівтірка на середу 2. ц. м. їхав до шпиталю таксівкою 26-літній Франц Врубель, кафляр, замешкалий при вул. св. Яцка, який виступав теж як боксер дружини „Поґоні“. Нагло з початком вул. Личаківської розлягся стріл. Шофер глянув поза себе і побачив у руці Врубля револьвер. Тому ще швидше поїхав до шпиталю, де Врубель по трьох годинах помер. Врубель їхав до шпиталю, щоб піддатися операції. Зі знайденого при нім листа до батьків виходить, що скінчив самогубством тому, що був важко нервово недужий.

— **Страшна смерть 4-літнього хлопчика.** В помешканні шлюсаря Костки при вул. Сташіца ч. 5 трапився у вівторок 1. ц. м. вечором траґічний випадок. 4-літній хлопчик Станислав зліз незавважений з ліжка й підійшов до печі та отворив дверцята. Нагло занялася на нім сорочина і хлопчина за кілька хвилин так важко попарився, що помер у шпиталі — не зважаючи на негайну рятункову акцію батьків та лікарів.

— **Кли мамута** викопали робітники при копанні придорожних ровів у Заболотцях пов. Перемишль. Сензаційні викопалини оглядає тепер шкільна молодь з дооколичних сіл.

— **25 „ґуралів“** стануло перед судом у Закопанім за напад на екзекуторів. Акт обвинувачення каже, що в селі Зубсухи на Підгалю екзекутори з Закопаного в асисті поліції переводили екзекуцію за податки. Коли екзекутори прийшли до С. Бобака, 150 „ґуралів“ зібралось на подвірю, щоби прогнати екзекуторів і поліцію. „Ґуралі“ кинулись з дрючками на екзекуторів і примусили їх утікати. Поліція арештувала 25 найактивніших напасників зпоміж „ґуралів“.

— **Великі сніги впали в північній Італії.** В околицях Домольоса долини покриті верствою снігу, грубою майже на один метер. Великі сніги впали теж у Дольомітах. Над Турином перейшла сильна буря з громами і впав град.

— **Цікавий процес на тлі національного антагонізму.** Суд в Одесі засудив на кару від півтора до трьох років вязниці трьох урядовців колхозу „Червоний Промінь“ з головою Морозом на чолі за згірдливе відношення до членів колхозу: росіян і татарів та за шиканування їх під правним і матеріяльним оглядом.

— **36 міст у цілому світі має більше ніж один міліон населення.** Таких міст є в Европі 14, в Азії 10, в Америці 9, в Австралії 2, в Африці одне місто. В цих понад міліонових містах у самій Европі живе 35 міліонів населення, себто дещо більше, ніж населення цілої Польщі. Ню Йорк має тепер 11 міліонів мешканців, Льондон 8 міл. 576 тисяч, Токіо 5 міл. 876 тисяч, Париж 4 міл. 889 тисяч, Берлін 4 міл. 196 тисяч.

— **150 тисяч долярів відшкодування домагається син від батька.** Канадийський дипльомат, який перед кількома роками був консулем в одному з промислових міст Злучених Держав, замкнув свого сина до шпиталю для божевільних, щоб унеможливити синові подружжя з донькою одного з американських міліонерів. Консуль хотів одружити свого одинака з донькою одної ґрафині, з чим не хотів погодитися син. Тоді консуль повів так справу, що лікарі признали сина нервово хорим. По виході зі шпиталю син таки одружився зі своєю коханою і почав процес проти свого батька домагаючись від нього 150 тисяч долярів відшкодування. Тепер консуль мусітиме заплатити синові бажану суму, щоб не доводити до скандалу.

— **Королівські заробітки найкращих боксерів.** Американський спортовий часопис обчислив, що найкращі боксери заробляють такі велитенські суми: Таней — 20 міліонів, Рут — 19 міл., Демпсей — 12 міл., Люі — 10 міл., Шаркей — 6 міл., Карнера — 4 міл., Карпентіе і Павліно по 3 міл. та Лердос $2^1/_2$ міл. Усі ті суми є лише гонорарами за виступи на рінгу. Крім того боксери заробляють великі суми своїми виступами в театрах, кіні і т. п. Одночасно слід згадати, що ще більші суми заробляли на виступах боксерів їхні імпресарії.

З судової салі.

ЗАСУДИЛИ СВЯЩЕННИКА.

Дня 21. жовтня ц. р. відбулася судова розправа проти **о. Константина Штайдена,** пароха Лисович, перед стрийським судом на виїздній секції в Болехові за українщення польських назвищ (у 3 випадках: Білінських, Ковачевичів та інших). У висліді засудив суд о. Штайдена на один рік вязниці з припиненням кари на 5 літ.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК“: БАТАЛІЯ БЕЗБОЯЗКИХ“.

Американська фільма з цікавим чисто американським сюжетом: як перші шукачі золота в Каліфорнії руйнували поневолі врожайні поля пшениці своїми машинами. Є це іронія боротьби перших піонірів великого промислу і не менше завзятих хліборобів, які пустарі переміновали у плодючі ниви. Великі фабриканти стоять на тому, що завдяки запасам золота Спол. Держави мають перевагу над іншими державами підчас миру, головно-ж підчас війни. Великі турбіни та ґаті, що використовують велику масу води у ріці спрямовують цю воду на пшеничні поля і руйнують увесь урожай. Селяни подають скаргу в суд на фірму фабрикантів, що ведуть розкопи. Суд стає на боці селян і землевласників не дозволяючи одному громадянинові нищити працю другого. Але фабриканти не хотять послухати присуду і приготовляються боронити збройно своїх теренів із машинами. У цій боротьбі відограє головну ролю один із найбільше енерґійних інжинірів, що працюють в копальні золота. Його конфлікт між професійним обовязком і совістю гарно зображений. Прегарна сцена зі зірваною ґаттю, коли вода заливає будинки, коні та людей. Фільма колірова і через те прегарно виходять краєвиди. У головних ролях Джордж Брент та Олівія де Гавіленд.

Дописи.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Ювилейні свята „Просвіти“ відбулися досі в городецькому повіті у Бартатові, Волчухах, Добрянах, Годвишні, Керниці, Лісновичах, Любіні Великім, Малковичах і Мшані. Про деякі з цих ювилейних свят були вже дописи в „Ділі“. Тепер слід згадати про свято у Волчухах і Мшані к. Львова. Волчухи, відомі з часів визвольних змагань нашого народу великими боями, відсвяткували в неділю 25. м. м. ювилейне свято з нагоди 950-ліття хрещення України-Руси, 70-ліття Матірнього Т-ва „Просвіта“ у Львові і 30-ліття місцевої читальні „Просвіти“. Вже в ранішніх годинах зібралися тисячі людей з Волчух і сусідніх громад на церковнім подвірю, де по торжественній Службі Божій чотири священники відправили водосвяття і посвятили ювилейний хрест, що його закопано на високім горбі біля церкви. Опісля відбулося просвітянське свято на великому майдані. Програма свята виявила, що сільський хор у Волчухах зовсім добре виконав навіть дуже трудні хорові точки під управою місцевого диригента п. Ріжка. Дуже гарно випали деклямації, але найбільше зворушення викликав реферат п. Антона Марусяка, який оповів історію місцевої читальні за 30 літ її істнування. Нині замість кількох коршем, в яких запивалися волчужани тому 30 літ, істнують в цій громаді численні культурно-освітні і господарські товариства. Волчужани мають теж власний Народній Дім. Милу несподіванку приготовили тогож дня просвітяни з Волчух свому заслуженому довголітньому пароховi о. Василеві Зеґаєвичеві, основникові місцевої читальні „Просвіти“, бо вручили йому грамоту почесного членства. Привіти складали численні представники місцевих і замісцевих та повітових українських установ. Прикро вразила учасників свята тільки провокаційна поведінка якихось авантюрників-парубчаків римо-кат. обряду, які не втерпіли і босой по закінченні свята зовсім без ніякої причини напали на наших двох юнаків, мешканців сусіднього села Годвишні, яких побили так, що поліція мусіла інтервенювати. — Також просвітянське свято у Мшані, що відбулося в неділю 23. жовтня ц. р., дало учасникам дуже багато радісних і зворушливих вражінь. Хоч падав зливний дощ, маса народу виповнила вщерть велику салю місцевої читальні „Просвіти“, прибраної святочно і читальняне подвіря, бо всі не могли поміститися в салі. По просвітянськім гимні, що ним почалась академія, промовив відпоручник Матірнього Т-ва „Просвіта“ у Львові секретар Микола Дужий, якого промову перерывали голосні оплески. Приємно було послухати доброго і річевого викладу п. Миколи Жагаляка про діяльність і заслуги Т-ва „Просвіта“ для нашого народу. Признання належиться місцевому хорові, що істнує при читальні „Просвіти“ у Мшані під управою п. Петра Лепецького, зокрема хористам і дівчатам за прегарні народні строї. Сльози радости видно було у присутніх підчас інсценізованої рецитації Ю. Буревія: „Ми молоді“, Старицького: „До молоді“ і Ю. Шкрумеляка: „Присяга українського юнацтва“. Не можна теж поминути мовчанкою прегарної деклямації „Десять заповідей молоді Просвіти“ А. Курдидика, що її виголосили малі юнаки: Михайло Синенький с. Петра і Микола Чура. Нічого дивного, що на поклик відпоручника філії „Просвіти“ в Городку адв. Караевського учасники свята зложили добровільними жертвами коло 25 зол. на фонд „Просвіти“. Всі ці свята „Просвіти“ доказують, що Т-во „Просвіта“ має серед нашого народу не лише прихильників, але і звеличників, які радо вступають до лав великої армії „Просвіти“.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 4. XI. год. 7.30 веч. „Остання копина".

Театр Рожнородностей.

Пятниця 4. XI. год. 7.30 веч. „Христя зісликована" з Люциною Щепанською.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЗОЛОЧІВ:
4. XI. Найщиріший чоловік.
5. XI. На полі крови.
6. XI. Циркуп у Запічку.
7. XI. Лісова пісня.
8. XI. Зоря над Почаєвом.
9. XI. Пригоди в Черчі.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРЕБОВЛЯ:
4. XI. Гріхи.
5. XI. Люди на краї.
6. XI. Хам.
Потім іде театр до Микуличин і Теребовля.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ЖИДАЧІВ:
2. X. Безталанна.
3. X. Дай серцю волю.
4. X. Ніч під Івана Купала.
5. X. Мазепа.
6. X. Невольник.
7. X. Гетьман Полуботок.
До вистави театр готує „Сорочинський ярмарок"; „Про що тирса шелестіла".

КІНА.

АПОЛЬО: „Гегенна".
АТЛЯНТИК: „Баталія безбоканих".
БАЛТИК: „Фордансерки", Вмашерування польських військ у Заольщ.
ВАНДА: „Заборонене щастя", „Без привалу".
ГРАЖИНА: „Парижанка" з Даніелею Дарю.
ЕВРОПА: „Вижниця без прат".
ЕМПІР: „Царівна Сніжинка" Вальта Диснея.
КАСИНО: „Рапсодія".
КОПЕРНИК: „Остання бригада".
МАРУСЕНЬКА: „Друга молодість".
МЕТРО: „Чар Богеми".
МІРАЖ: „Рожа" на осн. Жеромського.
МУЗА: „Пані Валевська".
ПАЛЯС: „Чардаш" із Севи Сакалем.
ПАКС: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
РАЙ: „Шейк" з Рамоном Новаро.
РІЯЛЬТО: „Козаччя та сільсне жінки".
РОКСІ: „Олімпіяда"
СВІТ: „Чоловік лев", „Кохай тільки мене".
СТИЛЕВІ: „Маски льорда Елемвея" та ревія.
ТОН: „Личенько" із Шерлі Темпль, „Каліф із Багдаду".
УТІХА: „Останній поїзд з обложеного міста" й ревія.
ХИМЕРА: „Ля Габанера" (Сара Леандер).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Греція, Корфу, Дельфи, Атени".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кайн і Сен)
„Японія: Токіо, Кіото, Кобе, Осака".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 4. листопада 1938.

7.10 Ранішній деннник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині. Господарські курси, радіо вістки, Легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Присяга Косцюшка", 11.25 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформація газетна в український мові, **14.10 Українська музика з пл.,** 14.20 Конфедератська провінція, фрагмент зі „Спогадів пана Соплиці" Жевуського, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Музика у вик. орх., 16.00 Пополудневий деннник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Скрипковий ресітель Юрія Стефена у супр. форт., 17.05 Сучасна Литва, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Музика давніх мистців: Камеральний концерт, орх., флет, скрипка, **П. Пшеничка** віол., 18.30 Театр Уяви: „Срібні ліхтарі" Ю. Шаляпського, із Ст. Ярачем, 19.00 Розр. концерт: орх., два форт., 20.35 Веч. деннник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт варш. фільгармонії, 22.30 Чи людство дегенерується, 22.40 Музика з пл., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Популярний концерт із пл. (Варшава II.).

Субота, 5. листопада 1938.

7.00 Ранішній деннник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Орх. музика, 14.45 Господарські та сусп. вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Тонько Палюх у країні вітраків", 15.30 Орх. музика, 16.00 Пополудневий деннник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Із забутих пісень: сопран, віол., баритон, форт., 17.00 Богослуження з Гострої Брами у Вильні, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Актуалії, Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, На львівськім цвинтарі, Рік 1863, 19.15 „Поїзд у невідоме" розр. концерт: орх., хор ревелєрсів, пісеньки, саксофон, форт., 20.35 Веч. деннник, метеорол. вістки, спорт, програма, 21.00 „Вічна туга" оперетка Гроте; у перерві „Редактор вулиць" монольог, 22.55 Інформ. авдиція, 23.05 Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Музика з пл. (Варшава I. Рашин).

Неділя, 6. листопада 1938.

7.20 Орх. концерт, 8.00 Ранішній деннник, 8.45 Поранок хлібороба: Хл. скрипка, нар. пісні, після богослуження коло год. 10.30 Музика з пл., 11.45 Легка музика у радіопрограмах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., форт., 13.00 Вийнятки з творів Пілсудського, 13.05 „Рогатин" гутірка, 13.15 Музика, пісеньки, форт. дует, 14.40 Летуни першої кляси, авд. для старших дітей, 15.00 Шляхом переможної пісеньки, словесно-муз. авд., 15.26 Золота книга громад, 16.30 Скрипковий ресітель Керту Ваше, фінської скрипачки, 17.00 Звуковий тижневик, 17.30 Орх., спів; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 Гостинниця під левом, 20.10 20.15 Спорт, 21.00 Радіокабарет, спів, два форт., 21.40 „Робінзонове весілля" Виленська Загуна, 22.10 Танц. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танц. музика з пл. (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 4. листопада 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. муз., 19.45 Веч. година, 20.10 Орх., 20.30, 21.00 Бетовенівський концерт, сопран, скрипка, БЕРОМІНСТЕР 20.00, 21.00, 22.00 „Веселі куми з Виндсору" оп. Ніколая, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 17.25 Форт., 18.05 Циг. музика, 19.10 Комунікати, 19.35, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 16.00, 17.10 Популярний концерт із Грацу, 17.00 Веселе тирольське оповідання, 19.00 Веселі нар. мельодії, 20.10, 21.00 Вечір віденських мельодій, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хорів молоді, 18.30 Дві скрипки та форт., 20.30, 21.00 „Ромео та Джуліета" драма Шекспіра з муз. ін., 22.30 Соната на флет і арфу, МІЛЯНО 17.15, 18.00 Орх. концерт, 19.30 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Соломяний капелюх" комедія Лябіша, РИМ 17.15 Орх., 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, СОФІЯ 17.30 Легка музика, 18.00 Вальси, 18.15 Популярна музика, 19.30, 20.00, 21.00 „Богема" оп. Пуччіні.

Субота, 5. листопада 1938.

БЕРЛІН 15.30 Словесно-муз. авд., 20.10, 21.00 Павло Лінке та Вальт. Кольо, оперткові мельодії, БОРДО 21.30, 22.00 „Мірейль" оп. Гуноде, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00, 22.00 „Паризьке життя" оп. Офенбаха, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Циг. музика, 19.10 Комунікати, 22.05 Концерт орх., ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Німецька симф. музика, 14.10 Легка музика, 18.00 Танц. мельодії, 19.05 Камер. концерт у вик. солістів (сучасна музика), 20.10 Кабарет, 22.30 Розр. концерт, ГАМБУРГ 20.10, 21.00 „Лісістрата" оп. Лінке, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.45 Сольо на траутоніюм, 20.10 Форт. ресітель Вальтера Гізекінга, 21.00 Орх. концерт, ЛЮКСЕМБУРГ 22.15, 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, РАДІО ПАРІ 18.15 Пісні, 19.15 Газетка для дітей, 20.00 Легка музика, 21.15 „Пісні без слів" Мендельсона, 21.30, 22.00 Театр Уяви, 22.10 Співка, вок. концерт, 23.05 Концерт симф. музики, РИМ 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. музика, 22.40 Танц. музика, СОФІЯ 17.30 Війсьн орх., 18.15 Популярна музика, 19.30 Сольо на обою, 20.00 Спів, 22.30 Сюїта болгарська Голємінова.

Неділя, 6. листопада 1938.

БЕРЛІН 10.00 Комунікати, опісля музика та спів, 12.00 Військ. орх., форт. дует, 18.00 Казкова музика, дитячі пісні, сопран, 19.20 Муз. кабарет, 20.10, 21.00 „Італієць із Тиролю" оп. Целера, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.26 Оп. орх., 17.10 Циг. музика, 18.30 Спів, 19.10 Словацький і український комунікат, ВІДЕНЬ 9.30 Концерт солістів, 12.00 Симф. орх., 15.15 Смичк. квінтет г-дур Брамса, 16.00 19.00 „Віденьь грає" концерт орх. і сол., 20.10 21.00 Розр. вечір, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Орх. концерт з участю піяніста Касадесуса, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 22.05 23.00 „Аціс і Галятея" оп. Генделя, МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. музика, МІНХЕН 20.10 21.00 22.00 „Дер Вільдшіц" оп. Льорцінга, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.30 22.00 23.00 „Жано в Колон" ком. оп. Ніколя, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Сутон" оп. Хрістіче, САРБРІКЕН 20.10 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Радіокутик.

ІСПИТ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

В днях 27. листопада, 11. грудня ц. р. один з найбільш досвідчених англійських психольогів перевірить перед мікрофоном ток. ББК інтеліґенцію, на кількох з того метою запрошених особах. Цей приподний іспит безсумніву викличе щире вдоволення радіослухачів. Кожний зі слухачів з приємністю послухає муки інших та буде критикувати.

„СЬОГОДНІ ВВЕЧІР У МІСТІ".

ББК і далі надаватиме в зимовому сезоні популярні авдиції п. н. „Сьогодні ввечір у місті", які мають вже англійські слухачі від шістьох літ. Цього року у програму цих тижневих авдицій введено нові думки, апр. цикль „На розі вулиці". Кожної суботи ввечір, співробітник трансмісійного відділу, вийде на місто разом з мікрофоном, і зупиниться на розі одної з найрухливіших вулиць Льондону, де затримає та запросить до авта декого з прогульковців і переведе з ними несподівану гутірку на біжучу тему. Власне момент неприготування до гутірки перед мікрофоном такої особи, буде найцікавішим елементом авдиції.

ХВИЛИНКА ДЛЯ ПАНІ ДОМУ.

ББК вводить у своєму новому осінньому сезоні гутірки для пань домовничок. Ці гутірки відбуватимуться кожного вівтірка зранку та будуть присвячені переважно кулінарним справам. В часі тих гутірок молоді пані дому почують багато цінних рад з ділянки витньої господарки та приписи на багато смачних страв, якими молоді жіночки зможуть годувати своїх чоловічків.

БІРЖА

Львів, 3. листопада 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·32—89·75. Доляри америк. 5·31·00—5·28·5·. Доляри канад. 5·26·50—5·24·00. Фльорени гол. 290·14—288·40. Франки фр. 14·25—14·13. Франки шв. 121·15—120·35. Фунти анг. 25·43—25·27. Гульдени данц. 10·25—99·75. Корони чеськ. 10·75—10·40 Корони дун 113·50—112·65 Корони норв. 127·23—126·61 Корони шв. 131·4—130·05. Ліри італ. 19·20—18·60 Марки фінлян. 11·23—11·07 Марки нім. срібні 92·00—89·00. Тель Авів 25·20—24·50

Папери.

1 і пів проц. внут. 67·20—65·50 3 ім. 4 ем. 81·75 серія ненот. 2 ем. 81·88. серія 94·5, 3. конвер 68·6. 4 прем. дол. 43·00 1 консолід. 68·25—68·00

Акції.

Банк Польський 125·50 Цукор 36·00 Вугодь 35·00—34·75, Ліпьпоп 88·75—88·00 Островець 63·50, Стараховичі 43·75.
Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 3. листопада 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. дес. експ. вкл. з оп. дає зачет 2·90.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 1·45 зол.
Тенденція на масло та яйця звижкова, на молоко сильна.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенєві шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10